National Library
Bibliothèque Nationale
JUL 22 1976
Newspaper Section
Section des Journaux

B103/A/40/3

LATVIJA AMERIKĀ

LATVIAN LANGUAGE NEWSPAPER
Published weekly by the
Latvija Amerika Publishing Limited
Business Office: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9. Editor-in-Chief KRISS SIDARS. Phone 465-7902. United States Editorial Offices: New York, Editor V. IRBE, 4035 Rombouts Ave., Bronx. N.Y., 10466; Chicago—Editor Mr. A. Lamberts, P. O. Box 1890, Chicago, Illinois. 60690, U.S.A.; California — Editor KĀRLIS KALEJS, 3622 Markridge, La Crescenta, Ca. 91214.

NR. 28 SESTDIENA, 1976. GADA 10. JŪLIJS 26. GADS SATURDAY, JULY 10, 1976

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NUMBER 2249 Cena 50 centu

Vēstījums latviešiem okupētajā Latvijā

Latvija nav brīva! Pretēji visiem padomju dižvīru apgalvojumiem, latviešu tauta nebauda pašnoteikšanās tiesības, kādas ir daudzām citām tautām. Nekādi padomju propagandas meli nevar noliegt šo patiesību.

Latviešu tauta grib būt brīva! Tai ir tiesības būt brīvai! Šo brīvību prasa latvieši okupētajā dzimtenē. To prasa latvieši, kas ir sapulcējušies Latviešu dienās Toronto. Ja tās ir mūsu tiesības, un tā ir mūsu tautas griba, tad mūsu uzdevums ir brīvības cīņa. Bet kā? Nepārvērtēsim mūsu ienaidnieku spēkus. Atcerēsimies, ka padomju impērijā ir daudzas tautas, kuŗas, tāpat kā latvieši, grib brīvību, un kuŗām nepatīk krievu komūnistu virskundzība. Atcerēsimies, ka pasaulē ir pat lielas komūnistiskas un sociālistiskas valstis, kuŗas ir pret Padomju savienības apspiešanas politiku. Mums ir draugi brīvajā pasaulē, kas ir atkal un atkārtoti deklarējuši, ka tie nekad neatzīs Latvijas inkorporāciju Padomju savienībā.

Ko mēs darīsim? Vispirms, prasīsim lielāku brīvību pašā Latvijas territorijā šodien. Kādēļ mūsu zemi apzinīgi pārpludina ar krieviem? Kādēļ visiem svarīgiem rīkojumiem ir jānāk no Maskavas? Kādēļ pārvalde neatrodas latviešu rokās? Kādēļ paši latvieši nevar noteikt savas zemes ekonomiskos plānus? Kādēļ tik daudzu uzņēmumu vadība nav latviešu rokās? Kādēļ latviešiem piespiedu kārtā jānodod vēlēšanās savas balsis par dažādiem krievu ģenerāļiem un partijas vīriem? Kādēļ latviešiem ir jādzīvo sliktākos apstākļos nekā krieviem? Kādēļ Latvijas pilsoņiem ir liegts brīvi apmeklēt ārzemes un saņemt ārzemju grāmatas, laikrakstus un žurnālus? Kādēļ apmeklētāji no ārzemēm nevar apmeklēt savus radus visā Latvijas territorijā? Kādēļ baznīcas nevar pulcināt bērnus un jauniešus jaunatnes darbam, kā tas ir zemēs, kur valda patiesa reliģiska brīvība?

Mūsu mērķis un negrozāma prasība ir Latvijas brīvība un neatkarība. Tautai Latvijā ir jādod tiesības izraudzīt pašai savu demokratisku valdību un attīstīt savu demokratisku valsts iekārtu.

Ja to mūsu zemes okupanti liedz, tad pirmais solis ir ikviena latvieša apzinīga pasīva pretestība mūsu tautas brīvības apspiedējiem. Krievu komūnistiem nav likumīgas varas Latvijas territorijā, un neviens no padomju iestāžu izdotiem likumiem nav saistošs nevienam latvietim — vienalga, kur arī tas dzīvotu. Īpaši nav saistoši tie likumi, kuŗus paši okupanti neievēro. Latvietim nav jāpilda nelikumīgi izdotie rīkojumi, ražošanas plāni un noteiktas izstrādes normas rūpniecībā un lauksaimniecībā. Sadarboties ar okupantiem nozīmē tos tikai stiprināt.

Latviešu uzdevums brīvajā pasaulē ir apsūdzēt Latvijas apspiedējus starptautiskajā forumā. To Pasaules brīvo latviešu apvienība ir darījusi līdz šim un darīs arī turpmāk. Ar savu politisko darbību mēs esam atklājuši, ka apspiedēji baidās no šādām apsūdzībām. un dara visu iespējamo, lai latviešu brīvo balsi apklusinātu. Bet mums nav bailes. Mūsu mērķi ir skaidri un metodes morāli stipras. Mēs neapstāsimies, kamēr Latvija nebūs brīva.

Kopīgi jūtot latviešu tautas gribu un kopīgi cīnoties, mēs iegūsim brīvu un neatkarīgu Latviju.

Latviju latviešiem un latviešus Latvijai!

Pasaules Brīvo Latviešu Apvienības valde

Toronto, 1976. g. 2. jūlijā

Dziesmu svētku gājiens Toronto. Priekšā Dziesmu svētku karogu nes I. Kārkliņš. Pa kreisi — —S. Klepere, pa labi — S. Lāma. Foto: J. Liģers

Dzīvo dziesma, dzīvo tauta

DZIESMU SVĒTKU SARĪKOJUMI PULCINĀJUŠI PAVISAM KOPĀ 40.000 PERSONU

6. Latviešu dziesmu svētku un Latviešu dienu Kanadā kulminācija bija kopkoŗu koncerts 4. jūlija pēcpusdienā Maple Leaf Gardens arēnā, kur pulcējās gandrīz 10.000 klausītāju un ap 1000 dziedātāju. Visi dziesmu svētku sarīkojumi bija pulcinājuši pavisam ap 40.000 apmeklētāju (39.378), no tiem tautas deju lieluzvedums ap 8000 personu.

Svētki sākās ar koristu un dejotāju gājienu, piedaloties 75 vienībām ar 14 koŗu karogiem.

Priekšgalā Dziesmu svētku karogs, kam sekoja dažādu valstu un koŗu karogi. Programmu pieteica Imants Purvs. Dziesmu svētku kom. priekšsēdis Žanis Šmits uzrunā minēja šo dziesmu svētku devīzi: Dzīvo dziesma, dzīvo tauta. Dziesmā mēs pārtopam un kļūstam par tautu, dziesma mūs vieno un ceļ un stiprina mūsu piederības apziņu savai tautai. Pēc priekšsēža uzrunas spēcīgi atskanēja mūsu valsts himna.

Arī Latviešu nacionālās apvienības Kanadā priekšsēdis T. Kronbergs izcēla mūsu dziesmu spēku. Viņa vēlējums bija, lai dziesma stiprinātu mūsu ticību Latvijas brīvībai šeit un mūsu tēvzemē.

Publika kājās piecēlusies ar aplausiem ilgi sumināja no Latvijas izkļuvušo mācītāju Jāni Šmitu, kas teica: „Es nāku no Latvijas un uzdrošinos sveicināt visus latviešus brīvajā pasaulē mūsu apspiestās tautas vārdā!" Mācītājs aicināja pārbaudīt mūsu attieksmes pret Dievu un Viņa altāri un attieksmes pret mūsu tautas ienaidnieku, kas var būt tikai bezkompromisa stāja. Tad sākās svētku koncerts, kam goda virsdiriģents bija Jānis Kalniņš, virsdiriģenti Jānis Barušs, Ernests Brusubārdis, Alberts Jērums un Arvīds Purvs. Koncertā vēl piedalījās simfoniskais orķestris, ko veidoja Toronto simfoniskā orķestŗa mūziķi un mecosoprāns Ileāna Pētersone, Zviedrijas karaliskās operas soliste. Programmā bija uzņemtas tikai latviešu skaņražu dziesmas, to starpā arī Imanta Saksa, Jāņa Norviļa un Tālivalža Ķeniņa darbi, autoriem atrodoties klausītāju pulkā. Publika viņus izsauca un aplaudēja.

Koncerta starpbrīdī paziņoja, ka žūrijas komisija, kuŗas priekšsēdis bija A. Jērums, par rosīgāko kori atzinusi Toronto Sv. Andreja draudzes kori (diriģents Arvīds Purvs), kam piešķirts ceļojošais vairogs. Atzinības raksts piešķirts vecākajam dziedātājam 80 g. vecajam Francim Zarānam, kas dzied Hamiltonas latviešu biedrības korī un jaunākajai dziedātājai 8 g.v. Vandai Daukstei no Grand Rapidu latviešu koŗa. Pārējie apbalvotie ir: Toronto Dainas koris (diriģente Alma Skudra-Kārkliņa), kas iestudējis un atskaņojis visvairāk jaundarbu; Sv. Andreja draudzes koris vēl saņēma apbalvojumu par pievērsto uzmanību mūzikāli vērtīgiem darbiem koŗiem; Nujorkas latviešu koris (diriģents A. Jansons) saņēma balvu, ka piesaistījis visvairāk gados jaunu dziedātāju, bet Toronto vanadžu koris Zīle (A. Purvs), ka devis visvairāk koncertu.

Pēc koncerta darbinieku vakariņās runāja rīcības komitejas priekšsēdis Ž. Šmits un locekļi — I. Alksnis, A. Purvs un Z. Miezītis, pateikdamies darbiniekiem par nesavtīgo darbu svētku sagatavošanā. —ls

Vēstījums latviešiem brīvajā pasaulē

Mūsu tautas dzīvība ir nopietni apdraudēta. Jau tuvākajos gados mūsu tauta var kļūt par minoritāti Latvijas zemē. Mēs zinām, ka mūsu ienaidnieki nepārtraukti iepludina svešatutiešus mūsu zemē, lai to ciešāk saistītu ar Padomju impēriju.

Ko mēs darīsim šādos apstākļos? Šeit nav vietā padošanās, apatija vai izmisums. Taisni otrādi, šis laiks prasa, lai ikviens no mums kļūtu par aktīvu darbinieku un brīvības cīnītāju.

Atklāti un bezbailīgi stāslmies pretim mūsu ienaidniekam. Nebūsim tikai atbildētāji, bet arī izaicinātāji. Iesim notikumiem pa priekšu. Pagājušie darbības gadi ir atklājuši, ka mūsu ienaidnieki baidās no mūsu rīcības. Neatlaidīgi atgādināsim padomju okupantu nežēlīgo un netaisno rīcību mūsu zemē. Kliegsim par tiem patriotiem, kuŗi joprojām atrodas cietumos un soda nometnēs. Runāsim par šīm soda nometnēm, kuŗas ierīkotas uz Latvijas zemes.

Mums šodien ir nepieciešama individuāla un organizēta rīcība. Ir pasākumi, kuŗus var veikt tikai atsevišķi tautieši ar savu neatlaidību un gatavību ziedot sevi Latvijas brīvības cīņai. Citus pasākumus mēs varam veikt tikai organizēti. Tā-

(Turpinājums 20. lp.)

LATVIJA AMERIKĀ

SESTDIENA, 1967. GADA 10. JŪLIJS, 28. NR.

Latviešu nedēļas laikraksts, iznāk sestdienās. Izdevējs — Latvija Amerikā Publishing Ltd. Atbildīgais redaktors Krišs SIDARS. Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto, Ont., Canada M4M 2E9; tālr. 465-7902. Ņujorkas redakcijas vadītājs: V. Irbe, 4035 Rombouts Ave. Bronx, N.Y. 10466, U.S.A. Tālr. 994-7917. Čikagas redakcijas vad. A. Lamberts, P. O. Box 1890, Chicago, Illinois 60690, U.S.A.. Redaktors Austrālijā Ed. Šmugajs, 28 Taffs Ave., Lugarno, NSW 2210, Australia.

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personisks uzskats un ne katrā gadījumā atbilst red. viedoklim.

Abonēšanas maksa Kanadā un ASV — par gadu $21.00, 6 mēn. $11.50, 3 mēn. $6.00. Atsevišķa numura cena 50 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $3.00, tekstā $5.00, pirmajā vai pēdējā lp. $10.00 par 1 collas slejas telpu. Sarīkojumu kalendārā 50 centu par vienas slejas rindu.

Dziedot dzimu, dziedot augu,
Dziedot mūžu nodzīvoju . . .

Dadža zīmējums

Dr. Ilgvars Spilners

Kas un kā mums jādara

PBLA VALDES PRIEKŠSĒŽA UZRUNA NACIONĀLPOLĪTISKO DARBINIEKU KONGRESĀ TORONTO

Katru dienu Latvijā ierodas 44 svešinieki, katru mēnesi — 1.300, katru gadu — 16.000!

Tie neierodas, lai kādas dienas pasildītos Rīgas Jūrmalas saulītē vai nogaršotu Melno balzāmu. Tie ierodas Latvijā, lai paliktu tur uz dzīvi, jo padomju režīms viņiem sagādājis darbu un devis jaunu mājvietu. Tā tas bijis gadiem ilgi, bet tā tas vairs nedrīkst turpināties, jo nozīmētu latviešu Latvijas galu.

Padomju integrācijas politika radījusi Latvijā forsētā veidā jaunas rūpnīcas, izejvielas piegādājot no Pad. savienības un ražojumus aizvedot atpakaļ. Iemesls tām ir darba spēka ievešana no citurienes, galvenokārt no Krievijas federālās republikas. Padomju integrācijas politikas galvenais mērķis tātad ir ieplūdināt Latvijā krievu masas, kas Latvijā dominē visās norisēs. Krievijas imperijas simtgadu mērķis, nodrošināt plašu logu uz rietumiem, tad būtu īstenots uz visiem laikiem.

Mūsu ienaidnieka stratēģija bijusi Latvijas pārkrievināšanu nomaskēt ar ideoloģiskiem saukļiem. Šī stratēģija jāatklāj! Mūsu ienaidnieka psiholoģiskā metode bijusi iesprostot brīvās pasaules sabiedrisko domu „Pavlova kastē", kur to baro ar kara draudiem, komūnisma neuzvaramības mītu un padomju sasniegumu izrādēm. lai radītu bezcerību turēties pretī padomju ekspansijai. Šī propagandas metode sabruks, ja cilvēkiem visur bezbailīgi pateiks patiesību.

Latvijā šīs ideoloģiskās indoktrinācijas metodes neiedarbojas. Nevienam neinteresē komūnisma ideoloģija, par to nožāvājas. Ideoloģiskie saukļi redzami visās ielu malās, bet cilvēki tiem piegriež tikpat maz vērības kā dažkārt atkritumiem, kuŗus nedrīkst novākt.

Kas un kā mums jādara? Kādai jābūt mūsu dzīvības un brīvības politikai? — Latviešu tautai jāuztur fiziska un kultūrāla eksistence, lai tā darbotos kā nacionāli apzinīga vienība. Nevietā nepārtraukti sludināt postu un bezcerību, jo tas radītu tikai izmisumu. Lai tauta varētu dzīvot, tai jārada jaunas garīgas vērtības. Atcerēsimies, ka ilgu ieslodzījumu pārdzīvo tikai tie, kas arī cietumā vingrina savas garīgās un fiziskās spējas. Novērtēsim pozitīvi, kas vērtīgs radīts kā Latvijā, tā brīvajā pasaulē. Neiekritīsim tomēr mānīgā kaujas lauka slazdā, pieliekot okupācijas režīma izkārtni latviešu gara radītajām vērtībām.

Izmeklēsim mūsu pretinieka vājās vietas, lai uz tām vērstu savus uzbrukumus. Darīsim to kopā ar citām tautām, kas ir mūsu likteņa biedri. Tautas brīvība un pašnoteikšanās tiesības tiem, kas atrodas lielajā padomju imperijā, ir mūsu kopējā prasība. Pārkrievināšanas politika jānosēdina uz apsūdzēto sola. Pad. savienībā apspiestās tautas ir skaitliski mazas un atrodas imperijas periferijā, izņemot Ukrainu ar lielu iedzīvotāju skaitu un stipru nacionālismu. Tāpēc baltiešiem ar ukraiņiem jāizveido daudz plašāka sadarbība.

Mūsu darbība rietumu zemēs bijusi samērā sekmīga, lai Baltijas valstis joprojām uzskatītu par politisku vienību, kam ir tiesības uz pašnoteikšanos. Mūsu sakari un pieredze rietumzemēs jāizmanto, lai pasaules forumā varētu efektīgi protestēt pret Latvijas kolonizāciju ar krieviem.

Izmantojami atsevišķi latviešu vajāšanas gadījumi, lai parādītu, ka vajāšana apdraud visu tautu. Rietumcilvēku liberālā domāšana dažkārt labāk saprot atsevišķu cilvēku nekā tautu

(Turpinājums 16. lp.)

Lasītāju vēstules

NAV IZPRASTI DEMOKRATISKIE PRINCIPI

Izlasos Ritas Krastiņas vēstuli (LA 12. jūn.) „Skola nedrīkst kļūt par cīņas lauku", nevaru izprast, kas ar to gribēts panākt? Vēstules rakstītāja bija vienīgā starp kādiem 30 klausītājiem, kas pieprasīja, ka visa sarakste pirms publicēšanas vai piesūtīšanas organizācijām un iestādēm būtu jāuzrāda viņai. Sapratu to kā asprātīgu joku. Debates izbeidza, jo pārējie akceptēja vadības rīcību. R. Krastiņas personiskā vārdā neviens nav runājis, paskaidrojums laikrakstā ievietots vecāku komitejas vārdā, ko parakstīja priekšsēdis Dr. V. Gulēns. Vai to vajadzēja parakstīt visiem 28 komitejas locekļiem? Vecāku komiteja valdi ievēlēja demokratiskā ceļā un tai dota uzticība rīkoties komitejas vārdā! Runājot par skolas pārzini, komitejai nav nekādas dokumentācijas pret viņu, bet gan viņas pašas jau vairākus gadus izteiktā vēlēšanās iet atpūtā, tiklīdz atrastos piemērots aizstājējs. Demokratijā vairākuma lēmumiem mazākumam jāpievienojas. Ar minēto vēstuli nesaprašanās tikai veicinātas, ko vēstules rakstītāja tik ļoti vēlējās novērst . . .

Pēteris Broks Toronto

DZIMTENES BALSS ATZĪMĒ CIEMOŠANOS RĪGĀ

Dzimtenes Balss 3. jūnija izdevumā ziņo par Kanadā dzīvojošā ārsta P. Vasariņa ciemošanos Rīgā, kur tas „Kultūras sakaru komitejā pie zinātnes un tehnikas sekcijas" stāstījis par savu darbu. Kultūras sakaru komitejā notikusi arī otra tikšanās, ko rīkojusi literārā sekcija. Gorkija ielā 11a vienkopus pulcējušies dzejnieki un rakstnieki, kultūras darbinieki un žurnālisti, lai noklausītos Kanadā dzīvojošās dzejnieces Ainas Zemdegas dzeju. Ar dzejnieces literāro darbību nelielā pārskatā iepazīstinājusi Latvijas padomju rakstnieku savienības valdes locekle Lija Brīdaka. Starp klātesošiem bijis profesors dzejnieks Arvīds Grigulis, literātūras kritiķis Ilgonis Bērsons un citi literāti. Savus darbus lasījuši arī turienes literāti. Abi viesi apmeklējuši arī Salaspili, Ventspili un citas vietas. Rakstu papildina divi attēli. Vienā pie galda centrā sēž Aina Zemdega, otrā Dr. P. Vasariņs sarunā ar docenti Dzidru Branti. R. K. Mičigenā

VAI PAGURUMS?

Bostonas pilsētas kultūras nodaļa sakarā ar ASV 200 gadu jubileju, deva iespēju etniskajām grupām noorganizēt izstādes un priekšnesumus. Pilsētas kultūras nodaļa izdeva arī īpašu brošūru; ceviški jaukas tādas poļiem, armēņiem, arabiem un citiem, bet latviešiem tādas neiznāca. „State 200" aģentūra etniskām grupām deva iespēju reprezentēties State House, kur darbojas pavalsts likumdevēji. Pirmā iecere latviešiem bija 18. novembrī, tad tie izšķīrās par 14. jūniju, septiņus mēnešus vēlāk. Diemžēl, latvieši State House nebija redzami. Vai pagurums?

Osvalds Akmentiņš Bostonā

KOMPROMISS VAI KONFRONTĀCIJA?

Latviešu dienu ietvaros 25. jūnijā Toronto notika paneļdiskusijas par šo tematu. No jaunāko vidus ar skaidru domu izcēlās Imants Purvs, nebaidoties saukt lietas īstā vārdā. Imants Purvs apzīmēja boļševistiskos okupantus par krievu fašistiem, kas lieto tikai konfrontāciju un nepazīst nekādu kompromisu savās izrīcībās pret apspiestām tautām. Tādēļ kompromiss vārda īstā nozīmē nav iespējams. Te jāpiemetina, ka citas tautības padomju okupantus apzīmē par boļševistiskiem fašistiem. Liekas, I. Purvs arī tā domāja, jo krievu tauta jau ilgāk par pusi gadsimta cieš zem boļševiku kliķes varmācībām un diezin vai akceptētu citu tautu brutālo apspiešanu, ja vien viņiem būtu iespēja izteikt savu gribu brīvās, demokratiskās vēlēšanās. (Skat: Solžeņicins, Sacharovs, Petrovs u. d.c.)

Ir jāizteic atzinība ne vien Imantam Purvam, bet arī viņa vecākiem par piegriezto vērību dēla vispusīgai audzināšanai. Tā dibinās uz vēstures faktiem.

Atzinīgi jānovērtē arī PBLA vadītāju loģiskā pieeja konfrontācijas resp. kompromisa jautājumā. Tā T. Kronbergs izteicās: Ar okupantiem nekāds kompromiss nebija iespējams, atlika vienīgi konfrontācija, tādēļ mēs neatgriezāmies okupētajā dzimtenē, bet izceļojām uz dažādām rietumu zemēm. Ja okupanti joprojām noraida katru kompromisu, mums atliek tikai konfrontācija. — (Jāpiezīmē, boļševiku konfrontācija pret latviešu tautu dzimtenē pastiprinājusies tieši genocīda virzienā. Ar t.s. ministru padomes dekrētu tiek piešķirti 5000 rubļu katrai krievu ieceļotāju ģimenei, kas apmetas Latvijā uz laukiem. J. Dreifelda referāts.)

Praktiski interesanta doma pavīdēja I. Freimanim (Zviedrijā):

Konfrontācija un kompromiss ir mūsu ieroči. Piemēram, vai okupanti atļaus mūsu tautai dzimtenē skatīt Toronto dziesmu svētku laikā uzņemto filmu pret viņu ievesto Pūt, vējiņi šeit? (Jāšaubās, vai boļševistiskie fašisti ielaistos pat tik sīkā kompromisā.)

Nozīmīgas bija U. Gravas jautājums panelim: „Ja PBLA valde ar balsu vairākumu pieņemtu kādu lēmumu, kas būtu pretējs mazākuma ieskatam, vai mazākums tam pievienotos?" Uz to PBLA priekšsēdis I. Spilners tikpat nozīmīgi un lietpratīgi atbildēja: „Katru jautājumu PBLA apsver nopietni un lēmumus pieņem, ņemot vērā visus pieejamos faktus, kādi uz jautājumu varētu attiekties. Lietpratīgas faktu analizes rezultātā nekāda dibināta opozicija nevarētu rasties."

Tāda pieeja PBLA uzdevumiem tiešām saskan ar integrālās demokratijas principiem. Tā nav viegla, bet arī PBLA uzdevumi ir nopietni un prasa vispilnīgākās metodes to sekmīgai veikšanai. Atliek tikai vēlēties, lai citas latviešu organizācijas ņemtu šādu pieeju par paraugu arī savā darbā.

O. Stūris Hamiltonā

Kultūras darbinieku kongress

Daudz pārrunu un ierosinājumu bija Pasaules latviešu dienu kultūras darbinieku kongresā, kas ar referātiem, panelistiem un ap 200 nenogurdināmiem interesentiem kultūras jautājumos ieilga līdz vēlai vakara stundai, brīžiem izvēršoties visai spraigai domu izmaiņai. „Dzīvās kultūras ainas" filmā rādīja R. Freimūts. Kongresu bija noorganizējusi Latviešu nacionālās apvienības Kanadā kultūras nozares vadītāja Inta Purva.

Kongresā īpaši izteicās arī citu kontinentu un zemju pārstāvji, kā J. Andrups un A. Jērums (Angl.), Margarita Biezaite, G. Bračs un A. Zariņš (Austrālija), G. Pāvuls (Zviedrija) māc. J. Mekšs (Brazilija), Ā. Šilde un L. Apkalns (Vācija), V. Klīve, M. Grīns, A. Sildegs, A. Graudiņa u. c. (ASV), nākot ar ierosinājumiem Dr. V. Klīves izstrādātajam Latviešu institūta darba plānam. Tāpat aktīvi savu domu pienesumos bija arī Kanadas latviešu kultūras darbinieki Ingrīda Vīksna, Indra Gubiņa, Dr. E. Upenieks, Inta Purva u. c. Ar saviem ieteikumiem nāca arī mūsu centrālo organizāciju vadītāji — I. Spilners, Ā. Lejiņš, T. Kronbergs un E. Voitkuns. Garas pārrunas ieilga par Maskavas vadīto Rīgas kultūras sakaru komiteju un tās funkcionāriem.

Pusdienas laikā notika Latviešu dienu azaids ar kanadiešu viesu piedalīšanos, kurā Ontario provinces valdības sociālās attīstības ministre Margareta Bērča nodeva premjēra V. Dēvisa un kultūras ministra R. Velča sveicienus. Toronto pilsētas galvas D. Krombija sveicienu nodeva oldermanis Īlgtons. Azaidā piedalījās ap 160 viesu, to vidū arī Ontario parlamenta locekle Margareta Kampbela, pazīstamais latviešu draugs Glens Alens un mūsu centrālo organizāciju vadītāji un pārstāvji no visām zemēm un kontinentiem. Azaida programmas norisi vadīja Imants Purvs.

Kultūras darbinieku kongresu atklāja LNAK kultūras nozares vadītāja Inta Purva, aicinot gādāt, lai par mums kādreiz nevarētu teikt, ka „reiz bija pie Baltijas jūras augsta kultūras tauta, ko tagad var skatīt tikai mūzejos". Konsuls Dr. E. Upenieks apsveikumā uzsvēra, ka māksliniekam nepietiek tikai ar meistarību, bet tam jābūt arī savā mākslā tīram. Viņš vēlēja, lai šis kongress kļūtu par latviešu gara kultūras manifestāciju. ALA kultūras biroja vadītājs M. Grīns aicināja kongresu dot -skaidrus priekš likumus, „jo mēs nesam atbildību bijušo un nākamo audžu priekšā."

Slavisma piesārņotā Latvija

Maruta Kārkla referēja par mūsu tautisko mantojumu, par kuŗu jāgādā, lai tas mūs pārdzīvotu.Šis mantojums nepieciešams visiem, ne tikai mums vien. Šajā laikā, kad notiek dabas izpostīšana, ūdeņu piesārņošana, notiek putnu un dzīvnieku sugu iznīcināšana, kā brīdinājums skan latviešu dzīves ziņa: „Dieva dāvanai nedari pāri!" Cilvēki tagad zaudē kontaktu ar zemi, nežēlīgi patērē zemes enerģijas avotus. „Dzīvo tā, ka arī citi var dzīvot," māca latviešu dzīves gudrība. Darba tikums nāk mums līdz vēl šodien, vienalga, vai tas būtu slavisma piesārņotā dzimtenē vai kultūras katlā rietumos. Tautas tērps latvietim joprojām ir goda tērps, un tas ir roku darināts. Arī mūsu daiļamatniecība ir roku darbs. Mechanizētai mūzikai pretim skan mūsu kokle.

Ingrīda Vīksna savā referātā par tematu „Kur gūsim tautas spēku" konstatēja, ka nevienam šodien nav tādas receptes, kā un ko darīt. Nekad vēl latviešu tauta nav bijusi tādā ielenkumā, tādās briesmās no mērķtiecīgas pārkrievināšanas politikas, ko veic okupanti. Tā strādā lēni, bet droši, un ja Latvijā nebūs vairs latviešu, nebūs arī vairs ne nacionāla, ne politiska pamata mūsu cīņai. Mums jāmeklē kāda atbilde, bet tādas nav; ir tikai vēlmes. Pirmais, vissvarīgākais ir mūsu tautas dzīvais spēks, mūsu latviskums, kam jāstājas pretī milzīgās slavu masas garīgai un fiziskai invāzijai. Vienīgais iespējamais pamats un nodrošinājums ir latviešu valoda, mūsu spēks un patstāvības stūrakmens. Ja nebūs vairs runātāju mūsu mēlē, nelīdzēs nedz latviešu namu celšana, ne veco ļaužu mītņu, nometņu vai dziesmu svētku rīkošana. Apstāsies rakstnieku radošais darbs, jo nebūs vairs lasītāju. Apsiks mūsu laikrakstu izdošana, jo nebūs vairs ne korespondentu, nedz redaktoru, nedz abonentu. Tukšas būs mūsu skolas, jo nebūs ne skolotāju, ne skolnieku. Tādēļ pirmais un vienīgais glābiņš ir — runāsim, mācīsimies, domāsim latviešu valodā. Nētrūkst tādu, citu profesiju cilvēku, kas tomēr, par spītu visam, laužas iekšā valodas zelta krātuvē, bez plāna, nevīžīgi, paguruši. Bez ticības nevarēsim pastāvēt, arī dievturība daudz dod un var palīdzēt. Sakaros ar tautu dzimtenē jāšķiro tauta no čekistiem. Mēs cīnāmies ar gudru ienaidnieku. Ja mēs te savā starpā strīdamies, mēs kalpojam ienaidniekam, un „braucēju biedrība" jau gandrīz ar nicināšanu skatās uz tiem, kas Latvijā vēl nav bijuši.

Kultūras krustceļos

Dr. V. Klīve runāja par tematu „Kultūras krustceļos". Kultūras darbinieks vienmēr stāvējis krustceļos — par savu darbu, par tematiku, par idejām. Aivaram Gorim Rīgā no krustceļiem nav jābaidās — Maskava jau izdarīs viņa vietā. Mūsu krustceļš aptver veselu rindu problēmu. Kāds ir mūsu kultūrai sakars ar to, ka tauta dzimtenē iet bojā? To pat neesam aptvēruši. Mēs esam sākuši dzīvot apkārtnes iespaidos. „Es vairs no ierakumiem laukā nekāpšu!" — tā kāds tautietis atbildējis Uldim Gravam. Tie ir paši pirmie mūsu kultūras krustceļi: vai gribam saskatīt mūsu kultūras dzīvi kā daļu no visas mūsu cīņas? Okupanti tagad organizē sakarnieku tīklu visos centros. To pat vairs nemēģina apslēpt. Tie pat vairs nav kaunīgi. Ko mēs darīsim? Tajā pašā laikā īstie kultūras darbinieki meklē sakarus ar brīvo pasauli. Kāda būs mūsu nostāja?

Paneldiskusijas vadīja G. Bračs un tajās piedalījās Anna Graudiņa, Indra Gubiņa, A. Jērums un A. Sildegs.

Indra Gubiņa, runājot par literatūru, konstatēja, ka literārā jaunradē mēs ejam „uz leju". Trūkst jaunu rakstnieku. Izdoto darbu skaits samazinās gads no gada. Anna Graudiņa konstatēja, ka „divdesmit gadus šeit esam nogulējuši". Tagad kļūstam veci. Latviešu jaunatne izslāpusi pēc latviskā. A. Zariņš (Austrālija) ierosināja kopēja apgāda dibināšanu, tāpat būtu dibināma kopēja koncertaģentūra. Austrālijas pieredze ir optimistiskāka. Zīverta lugām metiens ir 500, bet grāmata sevi sedz.

A. Jērums atzīmēja, ka vislielākais radošais faktors mūzikā ir dziesmu svētki. Mums jau trimdā notikuši 50 dažādi dziesmu svētki. Jaunrades tik daudz, ka grūti pat izvēlēties. Mēs gan saucam kultūru par cīņas ieroci, bet to atbalstām gluži maz. Vajadzētu pasūtināt darbus arī 18. novembŗa koncertiem. Programmas parasti ir ar veciem darbiem. Kritisks stāvoklis ir ar mūzikas kritiku. Tur stāvam uz apelsīna mizas bezdibena malā. Jāiesaista jaunie mūzikologi, kaut arī viņi rakstītu svešvalodā.

A. Sildegs uzsvēra nepieciešamību stimulēt jaunos māksliniekus, lai viņiem rodas motivācija nākt pie mums. Viņi nekā nezina par mūsu mākslu un tās pagātni. Būtu rīkojami semināri.

Debatēs piedalījās vairāki runātāji, kas pauda gan pesimistiskus, gan optimistiskus ieskatus par mūsu kultūras nākotni. Ar rakstnieku pašu kopēju apgādu Vācijā nav veicies. Trūkst žurnālistu. Bija ieteikumi par 26 centu piemaksu ieejas biļetēm. Biežāk vajadzētu rīkot kultūras seminārus. Jauniem autoriem vajadzētu izmantot lokālos biļetenus savu darbu publicēšanai. Bija arī aicinājums „izbeigt jaunatnes kritizēšanu".

O. K.

Biruta Senkēviča

VĒLĒŠANĀS

Kaut es būtu saules stari —
Bārenīšus sasildītu.
Kur sāpju dienas velkas garī,
Koptu tos un skūpstītu! — — —
Kaut es būtu ziedu kauss —
Gājēju, kam solis gauss,
Pie sevis sauktu, vilinātu,
Azmirstībā saldinātu — — —

BIBLIOGRAFIJA

Krišjānis Ozoliņš — Celies augšā, atmiņas, autora izdevums Kanadā. Grāmatu ilustrējusi Daina Skuja, 294 lp.

Jānis Reiters — Tulkojuma paraugs, 1675. gadā Rīgā iznākušo latviešu bībeles tekstu faksimiliespiedums ar B. Jēgera apceri, Daugavas apgādā Zviedrijā, Normunda Hartmaņa grafiskā apdare un sējuma mets. 86 lp.

Biruta Senkēviča — Baltie bērzi, Druvas apgādā, Maijas Aldas Vilciņas rakstījums un zīmējums, 104 lp.

J. Dzintars — Okupētās Latvijas dienas grāmata, 1944. — 1972., Latviešu nacionālā fonda Zviedrijā izdevums, 240 lp.

Treji vārti 52. nr., AKA apgādā, Arnolda Sildega vāka apdare, galv. redaktors V. Irbe, 55 lp.

Mazputniņš 209. nr., Jaunatnes literārās biedrības Ceļinieks izdevums, redaktori Laimonis un Līga Streipi, 30 lp.

Zeitschrift fuer Kulturaustausch, 26 Jg., 1976./1 Vj, Institut fuer Auslandsbeziehungen, Stutgart Germany, 80 lp.

25 gadi Milvokos, Gaujas (11) skautu un Tālavas (15) gaidu vienības 25 gadu atceres izdevums, redaktors un skautu daļas teksta autors — R. Čaks, gaidu darbības pārskata autore — Aina Namatēva, vāku zīmējis J. Bēdelis, 40 lp.

6. Latviešu dziesmu svētki un latviešu dienas Kanadā vadonis, 6. Latviešu dziesmu svētku Kanadā rīcības komitejas izdevums, Eduarda Dzeņa vāka zīmējums, redaktors G. Sukse, mūzikas redaktors A. Purvs, redakcijas kollēģija A. Roze, A. A. Heniša un M. Velme, 126 lp.

Sandra Rūdolfa-Luca

beigusi ar uzslavu Simon Fraser universitāti Britu Kolumbijā, iegūstot B.A. gradu archaioloģijā. Viņa Viktorijas universitātē turpinās studijas mastera grada iegūšanai.

Ivars Bārs

beidzis Toronto universitāti ar Bachelor of Arts gradu. Viņš turpinās studijas Jorkas universitātē (Osgoode Hall Law School). Pieder pie korporācijas Fr. Lataviensis.

Brigita Grāvīte

beigusi Toronto universitāti ar B.Sc. gradu bioķīmijā. Viņa ir studenšu korporācijas Spīdola locekle, piedalās studentu korī Dziesmuvara un DV deju kopā Daugaviņa. Brigita nodomājusi turpmākos divus gadus pievērsties biroju administrācijas studijām.

Laikraksts
LATVIJA
AMERIKA
atsevišķus numurus
var pirkt Toronto
latviešu veikalos un
DV grāmatnīcā
491 College St.
kā arī LA apsaimniekotajā
125 Broadview Ave.

Žanis Bukovskis

La Salle universitātes tieslietu fakultātē ieguvis Bachelor of Law (L.L.B.) gradu. Viņš pieder pie korporācijas Latvia un studentu mežkopju biedrības Šalkone saimes.

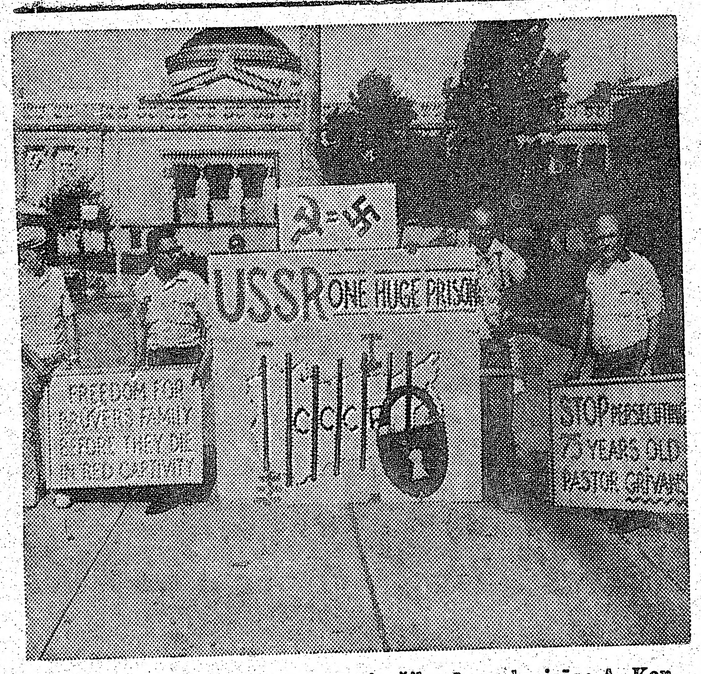

Latviešu demonstranti pie mūzeja Čikagā, no kreisās: A. Kandrovičs, Ciānas draudzes priekšnieks J. Drillis, Tedis Zieriņš un Apspiesto tautu komitejas Čikagā un Čikagas Latviešu biedrības priekšnieks V. Vīksniņš.

Foto: I. Bergmanis

Balāde par zelta vanagu

PĀRI ZEMĒM, PĀRI JŪRĀM,
DAUGAVAS VANAGI, SASAUKSIMIES!

3. Globālām DV dienām tuvojoties, rīcības komitejas priekšsēdis I. Pālītis 20. jūnijā informēja rīcības komitejas locekļus par veiktajiem sagatavošanas darbiem. Svinīgajā dievkalpojumā piektdien, 27. augustā, ar solo dziesmām piedalīsies dziedātāja Ksenija Bidiņa komponista Helmera Pavasara ērģeļu pavadījumā. Apvienotie vīru koŗi — Daugava, Zuikas vīru koris un ansamblis Mežezers gatavo koncerta programmu svinīgajam DV organizācijas 30 gadu atceres aktam. Izvēlētās dziesmas ir skaistākās mūsu izcilāko komponistu nacionālo un patriotisko dziesmu pūrā. Pirmatskaņojumā dzirdēsim Helmera Pavasara komponēto Balādi par zelta vanagu, ko dzejnieks Pēteris Aigars veltījis DV organizācijai.

Latviešu kaŗavīru nopietnās un mazāk nopietnās gaitas skatīsim uzvedumā Latviešu kaŗavīrs dziesmās, dzejā un skatos, ko gatavo Ziemeļanglijas DVF nodaļu koŗi, tautas deju kopas, drāmatiskie ansambļi un solisti. Uzvedumā daudz kaŗavīru dziesmu un asprātību. Sekmīgi norit 3. Globālo DV dienu izdevuma sagatavošana. Aicinās tautas deju kopu dalībniekus nākt sarīkojumu laikā talkā pie biļešu kontrolēšanas un vietu ierādīšanas. Papildu telpas aizrunātas poļu namā („Polish Hearth"), kas atrodas tuvu sarīkojumu vietām un kur būs iespējams noturēt DV CV nozaŗu sanāksmes, kā arī koŗu mēģinājumus.

Par biļešu iepriekšpārdošanu ziņoja E. Antēns, par naktsmāju pieprasījumiem — A. Ričardsone. Pieprasījumi ienāk gausi, kādēļ rīcības komiteja aicina nekavēties ar pieprasījumiem un neatstāt nektsmītņu meklēšanu uz pēdējo brīdi. Tās var rezervēt Imperial College studentu mītnē par 5 mārc. naktī šādās augusta dienās: 26., 27., 28., 29. un 30. Pieprasījumi adresējami: Mrs. A. Richardson, Waterdale House, Chequers Lane, Watford, Herts, England. Studentu mītnes ir ērtas un Londonas apstākļos lētas.

DV Jauniešu salidojumā piedalīsies tautas deju kopa Daugaviņa no Kanadas 18 jauniešu sastāvā. Sagaidāmi arī Minsteres latviešu ģimnazijas pārstāvji; ģimnazijas direktors Ed. Silkalns piedalīsies Globālās dienās ar diviem referātiem, bet internāta vadītājs I. Balodis sagatavojis Minsteres ģimnazijas izstādi. Reta izdevība būs redzēt Latviešu leģiona filmu, ko solās vest līdz Kanadas ciemiņi. To papildinās Vācijas DV saimes darbinieka S. Spurdziņa diapozitīvu klāsts.

Sēdē pārrunāja vēl atsevišķo sarīkojumu norisi, dažādus administrātīvus jautājumus un pieņēma viesu sarakstu. Nākamā sēde paredzēta svētdien, 11. jūlijā, Londonā.

R. K.

Brīnišķīga māja ūdens malā

Trīs guļamistabas, 2 vannas istabas, 4 laivu novietnes. Atraitne spiesta šo īpašumu pārdot. Ieguldījums vecumdienām. Atlanta City, New Jersey.

Offertes sūtīt: Pēteris Drapans, 71 North Riverview Rd. Phillipsburg, New Jersey, U.S.A. 08865.

Lidijas Auzānes - Tīcmanes

grāmata par tēvu

ģenerāli Andreju Auzānu

dabūjama DV grāmatnīcā un grāmatu galdos.

Cena $3.00

Kanadiešu prese vērtē latviešu mākslu

Dziesmu svētku laikā visai lielu ievērību kanadiešu presē izpelnījās mūsu redzamākie mākslinieki, kas atestējās vairākos koncertos svētku ietvaros.

Latviešu simfoniskās mūzikas koncerts Maseja hallē bija vērtēts abos Toronto lielākajos dienas laikrakstos. The Globe and Mail mūzikas kritiķis Džons Kreglands (John Kraglund) veltīja šim koncertam gaŗāku vērtējumu ar visai glaimojošu virsrakstu „Violinist dazzling in Latvian program" (Vijolniece spoža latviešu programmā). Recenzijā, kas parādījās 1. jūlija laikraksta izdevumā, Kreglands izteica izbrīnu, ka šāds sarīkojums ar laikmetīgas mūzikas programmu spējis pulcināt ap 1000 apmeklētāju. Kanadiešu apstākļos apmeklētāju skaits būtu bijis mazāks, par piemēru minot neseno kanadiešu mūzikas festivālu ar 100 apmeklētājiem. Kreglands, kas darbojas pie „Globe and Mail" jau vairāk nekā divdesmit gadu, nebija sevišķi sajūsmināts par latviešu komponista Tālivalža Ķeniņa Piekto Simfoniju, kas ritmiski salīdzināta ar Stravinska mūziku. Recenzents arī izteicās, ka simfonijā varot samanīt „nospiedošas (gloomy) temas" un ka tā ir „ar neparasti modernu noskaņu". Kanadiešu mūzikas kritiķim tomēr daudz labāk patika Ķeniņa vijolkoncerts Rasmas Lielmanes izpildījumā: „Vijoļkoncerta sniegums man dod cerību drīzumā atkal dzirdēt Lielmani". Kreglands sevišķi labi izteicās par vijoļkoncerta lēno daļu, novērtējot to kā „ekspresīvu", gan vairāk veltījot šo apzīmējumu lēnās daļas izpildījumam. Tāpat viņš cildināja Lielmanes interpretāciju pēdējā daļā, to nosaucot par „spožu virtuozitāti" (dazzling virtuosity). Bruno Skultes Balāde tika pieminēta kā „ļoti veiksmīgs paraugs konservātīvā orķestrācijā". Toronto simfonisko orķestri diriģenta Alfrēda Štromberga vadībā gan pieminēja, bet recenzijās galvenā vērība bija piegriezta latviešu autoru darbiem.

Par minēto koncertu Maseja hallē, ko drīzumā nojauks un aizstās ar ultramodernu koncertzāli, savus uzskatus izteica arī Toronto Daily Star mūzikas kritiķis Viljems Litlers (William Littler). Viņa kritika minētajā laikrakstā parādījās arī ar ļoti patīkamu virsrakstu „Latvian composer a craftsman" (latviešu komponists ir lietpratējs). Litlers pazīstams kā recenzents ar mazāku pieredzi mūzikas laukā, bet jāšaubās, vai tādēļ viņa kritika bija caurmērā labvēlīgāka, salīdzinot ar Globe and Mail recenziju. Recenzents īsos vārdos pieminēja latviešu mūzikālo rosību jau Latvijas brīvības gados un iepazīstināja lasītājus ar diriģentu Alfredu Štrombergu, norādot, ka patlaban tas saistījies mūzikālā darbā pie Albertas universitātes. Iztirzājot abas T. Ķeniņa kompozicijas (simfoniju un vijoļkoncertu), laikrakstā kritiķis rakstīja: „Abi darbi identificēja viņu (T. Ķeniņu) kā pieredzējušu („skilled") sava amata lietpratēju („craftsman") ar kontrapunktālu tendenci un drāmatisku izpausmi". Litlers gan piebilst, ka Ķeniņš šajā darbā neesot parādījis neko jaunu, bet viņš joprojām esot „progresīvākais starp konservātīvajiem", runājot par šolaiku komponistiem.

Rasma Lielmane laikraksta kritiķa novērtējumā „cīnījās varonīgi" ar Ķeniņa virtuozi uzrakstīto vijoļkoncertu, bet orķestris A. Štromberga vadībā spēlējis tikai ar „parastu profesionālismu", lietojot angļu vārdu „routine", kam ir citāda pieskaņa kanadiešu uztverē. Jāzepa Vītola Sprīdīša uvertīra neguva labu kritiku abos Toronto dienas laikrakstos un Bruno Skultes Balāde arī tika uzņemta vēsi — vismaz no kanadiešu mūzikas viedokļa.

Globe and Mail mūzikas kritiķis Džons Kreglands vēl bija iegriezies latviešu kamermūzikas koncertā, bet kritika, kas parādījās nākošajā dienā šajā laikrakstā, sevišķi neiepriecināja. Jau virsraksts, „Latvian composers take a long time to say very little" liecināja bēdīgas ziņas. Rasma Lielmane atkal izpelnījās eminenta kritiķa uzslavu, bet mūsu komponistu darbi caurmērā bija nokritizēti, varbūt izņemot T. Ķeniņa dziesmas. Obojista Andreja Jansona spēle, rakstīja Kreglands, esot bijusi „bezkrāsainā tonī" un pianistes Ilzes Didrichsones - Štrāles sniegums bija pieminēts tikai vienā teikumā, pavēstījot gan, ka mākslinlece atskaņojusi Volfganga Dārziņa kompoziciju, kas izcelta kā vismodernākā šajā jaundarbu vakarā. Samērā pozitīvu kritiku saņēma jaunā latviešu dziedātāja Ileāna Pētersone, kuŗai esot „patīkama balss', bet ar „šauru dinamiku". Kreglands izteicās, ka varbūt izraudzītās dziesmas vainojamas Pētersones ne visai izcilā vokālā sniegumā.

Nobeigumā jāpiebilst, ka kanadiešu kritikas ir bezpartejiskas, jo recenzentiem nav tieša kontakta ar māksliniekiem, kas uzstājas Toronto koncertzālēs.

A. K

Protests pret padomju izstādi Čikagā

Pad. savienības „kultūras apmaiņas" ietvaros Čikagas Zinātņu un Industrijas mūzejā 15. jūnijā atklāja izstādi „Dzīve un progress Sibirijā", kas izraisīja dzīvu protestu Čikagas baltiešos un pārējās apspiesto tautu grupās Žīdu grupas auto novietnes laukuma malā īpašā izstādē rādīja padomju nomocīto attēlus.

Vakarā mūzejā bija izkārtota konsulāro un citu līdzīgu viesu pieņemšana. Lepnos limuzīnos viesus ārpusē pie galvenās ieejas sagaidīja ķēdēs ieslēdzies Tedis Zieriņš ar iespaidīgu Gulaga archipelaga kartiplakātu. ČLAO priekšsēdis I. Bergmanis un Ciānas draudzes mācītājs V. Vārsbergs pa skaļruni uzsauca viesiem, lai, izstādē ieejot un tostu uzdzeŗot, neaizmirst, ka Pad. savienības cietumos un vergu nometnēs ik 31 sekundi tiek nomocīts viens cilvēks. Apspiesto tautu komitejas priekšsēdis V. Vīksniņš bija sagatavojis preses lapu, kuŗu izdalīja apmeklētājiem. Kad pēc nepilnas stundas neliela viesu grupiņa devās uz savu automašīnu, māc. Vārsbergs uzsauca: „Paskataities uz savām asinīs samirkušajām kājām!" Viens no viesiem tik tiešām pameta izbijušos skatu uz savām kurpēm . . .

Čikagas televīzijas 2. un 9. raidītājs vakara ziņās un īpašā rīta informācijā rādīja Tedi Zieriņu un viņa plakātu. Īsi apraksti parādījās arī lielākos dienas laikrakstos.

Ilze Šimane

Ansis Semenovs

ADVOKĀTS UN NOTĀRS

ziņo, ka ar š. g. 1. jūliju savu biroju pārcēlis 2009 A Yonge St. (vienu bloku ziemeļos no Davisville Ave) Toronto. Tālruņi: 487-3429 un 487-3420.

JAUNS LATVIEŠU UZŅĒMUMS

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

Tel.
466-1951
466-1502
(Area 416)
Rezid.
493-9718

382 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N8
(Pie „Chester" pazemja pieturas)

ZIEDI, SAKARTOJUMI UN KOŠUMA STĀDI.

LIETIŠĶAS MĀKSLAS IZSTRĀDĀJUMI:

ROTAS, KERAMIKA, AUDUMI, KOKA UN ĀDAS DARBI.

Veikals atvērts no pl. 8.30 — 6.00 vak.,

Ceturtdienu un piektdienu vakaros līdz pl. 9.00 vak.

Māra Lūsis

Raiņa lugas Rīgas ragana trīs izrādes dziesmu svētku laikā Toronto bija pulcinājušas pavisam ap 4000 skatītāju. Augšējā attēlā no kreisās tēlotāji: M. Gaiķe, H. Pētersone, S. Eglīte, Z. Pērkons un Dz. Pūpēdis; vidū — Skaidrīte Leja; pa labi — krievi pie Rīgas vārtiem. Priekšplānā cars Pēteris (Rūdolfs Purvs) un Žagata (Sandra Kurse-Freimane) pie cara divgalvainā ērgļa. Foto: J. Liģers

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

NUJORKA

● Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzes Bronksas skola 6. jūnijā atzīmēja savu 21. izlaidumu un 25 gadu pastāvēšanu. Šais gados skolu beiguši 155 skolēni; šogad skolā mācījušies 79 skolēni. Skolotājus atalgo draudze, bet dažus arī ar vecāku ziedojumiem.

Izlaiduma aktā skolas pārzine N. Pētersone sveica viesus un skolēnus. Absolventus uzrunāja klases audzinātāja Dzintra Lejiņa, kas pati ir šīs skolas absolvente, kā arī vecāku padomes priekšsēdis G. Ziediņš. Skolu beidza četri audzēkņi. Dāvanas un veltes bija no DV, organizāciju padomes, skautiem un gaidām un vecākiem. Priekšnesumu daļā bija deklamācijas, koŗa dziesmas un F. Kurata rādītās slīdītes par skolas 25 aizvadītajiem gadiem.

● Nuarka sskolu Īstoranžā šogad beidza 4 audzēkņi. Liecības izsniedza skolas pārzine Z. Lapiņa„ par Divreiz divi nometni stāstīja A. Osvalds. Absolventus sveica vecāku padomes priekšsēdis E. Pīlmanis.

● Ņujorkas draudzes skolu Bruklinā šogad beidza 7 skolēni. Absolventus sveica klases audzinātāja M. Jaunzeme un skolas padomes priekšsēdis Dr. A. Bogdanovičs. Liecības un beigšanas apliecības izsniedza skolas pārzine I. Eilande. Absolventi saņēma veltes.

● Nuarkas skolu Īstoranžā pamatskolu beidza 8 skolēni. Izlaiduma aktā skolas beigšanas apliecības pasniedza skolas pārzine S. Trautmane. Absolventi saņēma DV, vecāku padomes, dāmu komitejas un organizāciju dāvātās veltes. Priekšnesumu daļā nākamā absolventu klase izrādīja uzvedumu ar Latvijas skatiem I. Bērziņas iestudējumā. Visi pamatskolu beigšanas akti notika 6. jūnijā.

● Ņujorkas trīs vidusskolu kopējs beigšanas akts notika 7. jūnijā Jonkeru baznīcā. Svētku aktā runāja ALA priekš. Ā. Lejiņš, bet veltes bija dāvinājuši DV, organizāciju padome, draudzes dāmu komiteja un vecāku padome. Pēc akta sekoja skolēnu priekšnesumi. Bronksas vidusskolu beidza 13 audzēkņi, Bruklinas 11 un Salas 7 skolēni.

● Ugunsgrēkā cietusi preses fotografa Br. Rozīša fotostudija Ņujorkas „Elles ķēķa' rajonā, 10. avēnijā. Ugunsgrēks izcēlies veikalā zem fotostudijas.

● Uguns izpostījusi arī Teodora Zeltiņa dzīvokli Īstoranžā, Ņudžersijā. Kaut arī dzīvoklis bijis dūmiem pilns, rakstnieks palicis dzīvoklī, kamēr policija likusi to atstāt. Uguns pagrabā apdzēsta, bet izcēlusies otrreiz, sapostot rakstnieka mēbeles un grāmatas.

● Olga un Ernests Akerbergi Bruklinā izgatavojuši krāsu filmu un slīdītes no sava Dienvidamerikas ceļojuma. Sevišķi sajūsmināti viņi ir par Galapagu salu primitīvo dabu, daudzajiem putniem un jūŗas dzīvniekiem. Jūnija sākumā filmu izrādīja slēgtā sabiedrībā.

Pirmdien, 14. jūnijā, Jonkeru baznīcas koncertā piedalījās instrumentālisti Andrejs Jansons, Linda Alļe un Lalita Saliņa, pie klavierēm Anatolijs Bērzkalns, ērģelniece R. Pētersone. Jānis Neimanis deklamēja.

● 12. jūnijā Sv. Miķeļa baznīcā Manhatenā ap 200 apmeklētāju noklausījās pirmo Ņujorkas latviešu koŗa koncertu.

● Par Ņujorkas latviešu ev. lut. draudzes ērģelnieci apstiprināta Ilze Akerberga, mūžībā aizgājušā komponista un ērģelnieka Bruno Skultes vietā. —be

GRAND RAPIDI

● Katoļu Centrālo vidssk. beiguši: Katrīne Babina un Silvija Virbule, bet Western Renāte Kūleniece, Vakara vidusskolu— Juris Bābins. Viņi visi savas izglītības gaitas turpinās.

● Vienības draudzes māc. J. Lazda ar 16. jūniju devies atvaļinājumā uz četrām nedēļām.

Virsdiriģents A. Jērums apbalvo koŗu jaunāko dziedātāju 8 g.v. Vandu Dauksti no Grand Rapidu koŗa. Pa labi — virsdiriģents apsveic vecāko dziedātāju Franci Zarānu no Hamiltonas. Foto: J. Liģers

Jaunatnes un Draudzības dienas Niagarā

1976. g. 17.—18. jūlijā

Sestdien, 17. jūlijā,

plkst. 6 vak.
Sheraton Brock viesnīcas lielajā zālē
(Grand Ballroom)

SVĒTKU ATKLĀŠANA.

Čikagas piecīši

ar
speciāli šim gadījumam sagatavotu programmu

DRAUDZĪBAS BALLĒ

spēlēs pazīstamie, visu iecienītie RUNČI
no Hamiltonas.

Svētdien, 18. jūlijā,

plkst. 10 rītā
Garden City Beach, Port Weller
(pie St. Catharines) — Ontario ezera krastā

NIAGARAS KAUSU IZCĪŅA VOLEJBOLĀ
vīriešu un sieviešu komandām
LSAK volejbola sekcijas vad. J. Lejas vadībā.
Svētki zaļumos, sauļošanās, atpūta, peldēšanās

ATVADU BALLE

Visus laipni ielūdz

LNJAK un Rīcības komiteja

LATVIEŠU CEĻOJUMU BIROJS

rīko no 16. dec. '76 — 8. janv. '77 lidojumu uz

AUSTRĀLIJU

sakarā ar Austrālijas latviešu 26. Kultūras dienām Kanberā

Sākot ar **$835**

Pieprasiet brīvu katalogu

Travel Service
Latvian Vacation Club
12636 S. E. 161 St., Renton, Wash. 98055, U.S.A.
Tel. (206) 255-6082

Pārstāvis Kanadā:

Mr. P. RATNIEKS — DV BOOKSTORE,
491 College St., Toronto, Ont., Canada M6G 1A5.
Tel. (416) 921-7121

Māc. J. Šmits mudina uz lielāku aktivitāti

IESPAIDĪGA MASU SAPULCE
PIE TORONTO PILSĒTAS VALDES NAMA

Latviešu dienu ietvaros ap 350 tautiešu piektdien pulcējās uz masu sapulci Toronto pilsētas valdes nama priekšā. Tā bija organizēta lielā steigā, lai iepazīstinātu Latviešu dienu un dziesmu svētku dalībniekus ar nesen brīvībā izkļuvušo mācītāju Jāni Šmitu. Kā zināms, garīdznieks ar ģimeni tikai nesen tika izlaists no Latvijas, Brūveŗu ģimenei atrodoties bada streikā.

Sapulcē piedalījās arī latviešu organizāciju redzamākie pārstāvji. Sanāksme pie modernā Toronto pilsētas valdes nama gadījās ļoti nelabā laikā, kad lietus vēl nebija paspējis apstāties. Vairums apmeklētāju tomēr bija nodrošinājušies ar lietus sargiem.

Pirmais runātājs Longins Apkalns, Latvijas atjaunošanas komitejas Eiropas centra priekšsēdis, mudināja mūsu tautiešus vēl intensīvāk turpināt iesākto cīņu par Latvijas atgūšanu.

LNJAK valdes priekšsēdis Imants Purvs izteica īpašu pateicību Minsteres un Vašingtonas latviešu jauniešiem, kas palīdzējuši māc. Jānim Šmitam izkļūt no Latvijas.

Archibīskaps Arnolds Lūsis īsā uzrunā asi vērsās pret padomju necilvēcīgo režīmu un „sarkano patriotismu". Vienīgi patiesība un reliģiska pārliecība, teica archibīskaps, ir nepieciešama šajos laikos cīņā pret komūnismu. Archibīskaps A. Lūsis pēc savas kodolīgās uzrunas klātesošos iepazīstināja ar māc. Jāni Šmitu, kas teica ap 30 minūšu garu runu, atstāstot vēlreiz savas gaitas Latvijā un viņa paša uzsākto cīņu par reliģiskās brīvības atgūšanu okupētajā dzimtenē.

J. Šmits, runājot pie mokrofona, klausītājus informēja par pašreizējiem apstākļiem Latvijā. Runātājs uzsvēra, ka joprojām Latvijā valda dažāda veida diskriminācijas, reliģijas apspiešana un vispār ierobežota domu brīvība. Viņš arī konstatēja, ka cilvēki dzīvo ļoti blīvi. Vecākai paaudzei noliegts saņemt svēto vakarēdienu un pat bībeles bieži konfiscētas. „Arī t. s. kultūras apmaiņa, par ko rakstīts bieži—trimdas presē, ir tikai vienvirziena", teica brīvībā izkļuvušais garīdznieks. Runas nobeigumā garīdznieks mudināja brīvās pasaules latviešus uz lielāku aktīvitāti pašreizējā politiskā režima apkaŗošanā. (Viņa runas pilnu tekstu lasait mūsu laikr. Reliģiskās dzīves lappusē).

Kad visas runas bija izskanējušas, LNAK politiskās informācijas nozares vadītājs Dr. Linards Lukss nolasīja šīs sapulces deklarāciju angļu valodā. Tajā pieprasīta brīvība latvietim Gunāram Rodem, Brūveŗu ģimenei (kas joprojām atrodas Latvijā) un 78 gadu vecajam latviešu mācītājam Hugo Grīvānam, pieprasot viņu izlaist uz Zviedriju pie māsas. Plašākā apjomā, deklarācija konstatē, Pad. savienība, nevērojot augošos protestus, joprojām ignorē humānās tiesības, it īpaši Helsinku deklarācijas septīto paragrafu. Toronto sanāksmē pieņemtā deklarācija tiks iesniegta Apvienotajām Nācijām. Tā būs arī pieejama BATUN locekļiem.

Sakarā ar šo steigā organizēto protestu bija rīkota arī preses konference Šeritona viesnīcā, uz kuŗu bija ieradušies vairāki kanadiešu preses pārstāvji, to vidū The Globe and Mail pārstāvis un radio reportieris no CFI. Šoreiz uzmanības centrā bija Latvijā uzņemtās dokumentārfilmas, pirmizrādee Ziemeļamerikas kontinentā, kas rāda latviešu spaidu darbu nometni Rīgā. Filma tikai septiņas minūtes gaŗa, bet autentiski pierāda Pad. savienības varmācību. Dažu ieslodzīto labās atmiņas dēļ bija iespējams identificēt vairākas personas šajā 8 mm filmā. Protams, spaidu darbu nometnē apsargi visi ir krievi, un tie liek ieslodzītiem iet kājām uz netālo noliktavu. Filmu komentēja Dr. Jānis Kļaviņš, kas ir „Gaismas Akcijas iniciātors. Šīs organizācijas mērķis atbalstīt visas sabiedriskās kustības, organizācijas un atsevišķas personas Latvijā, kas cīnās par nacionālu neatkarību un elementārajām cilvēku tiesībām.

Pēc filmas izrādes Dr. J. Kļaviņš atbildēja uz CHFI reportieŗa jautājumiem par izrādīto filmu, tās tapšanu un pašreizējo politisko stāvokli Rīgā. CHFIreportieŗi arī vēlējās zināt, vai federālā valdība Otavā varētu kaut ko darīt šajā jautājumā, kas skaŗ politiski ieslodzītos Latvijā un citās zemēs aizdzelzs aizkara. Albilde bija negātīva.

Māc. J. Šmits prases konferences laikā apellēja pie brīvās preses darbiniekiem informēt savus lasītājus biežāk par necilvēcīgajiem apstākļiem Pad. savienībā. Viņš vēl piebilda, ka ap simts baptistu garīdznieku un darbinieku pavada savu laiku Pad. cietumos un spaidu darbu nometnēs.

A. K.

Mācītāja Jāņa Šmita radinieki Brūveri bada streikā Rīgā. Uzņēmumā redzams, ka tie streiko jau 18. dienu, protestējot pret aizliegumu izceļot. Attēlā no kreisās: Olafs un Pāvils Brūveri, Zeltīte Kļaviņa, Andrejs un Aleksandra Brūveŗi. Uzņēmums izdarīts Rīgā.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

MANČESTRA

● Tautas sēru dienā, 13. jūnijā, Vilimantikas un Mančestras draudžu kopīgo dievkalpojumu Mančestras baznīcā vadīja Vilimantikas draudzes māc. K. Kronis. Ērģeles spēlēja E. Brigmane.

● Konektikatas latviešu mednieku un makšķernieku kluba makšķernieki šogad uzrāda lielāku rosību. Zušu makšķerēšanas sacensībās Temzas upē 1. v. ieguva V. Paups par lileāko zuti, 2. v. G. Kalniņš par kopsvaru, 3. v. J. Urtāns ar otru lielāko zuti. Bēsu makšķerēšanas sacensībās Atlantijas okeana Niantikas piekrastē T. Paups ieguva 1. un 2. v. par smagāko bēsu (7 mārc.) un kopsvaru (28 mārc.)., bet 3. v. P. Vītols par otru smagāko bēsu (6 mārciņas).

● Konektikatas latviešu biedrība 13. jūnija pēcpusdienā Mančestras draudzes baznīcas zālē rīkoja gada sapulci, ko vadīja biedrības valdes priekšsēdis P. Upītis, bet protokolēja E. Ozols. Biedrībā 220 biedri. Pad. gadā iestājušies 5, izstājušies 2, 4 miruši. Miris ilggadējais valdes sekretārs un priekšsēdis Jēkabs Apinis. Biedrība piedalījusies 18. novembŗa svinēšanā, sadarbojusies ar Apspiesto tautu komiteju, vēstuļu akcijā senātoriem un kongresa locekļiem, atbalstītas ALA, jaunatnes un latviešu organizācijas. 1000 dol. bez procentiem aizdoti ALA skolas grāmatu izdošanai. Sapulce vienprātīgi pieņēma pārskatu par 1975. g. un budžetu 1976. gadam 800 dol. apmērā. Valdē darbojas P. Upītis — priekšsēdis, A. Kleinhofs — vietnieks, adv. V. Vinkels — viceprieksēdis, J. Puriņš — sekretārs, R. Princis — sekr. vietn., O. Dzenis — kasieris. Revizijas kom. priekšsēdis A. Kalniņš, sekretārs E. Ozols un loc. O. Vasarājs. P. S.

OMAHA

● 20 tautību festivālā Omahā, pāri par 20.000 apmeklētāju ar interesi noskatījās dažādu tautību uzvedumus. Festivālu atklāja Omahas pilsētas galva E. Zorinskis. Latviešu grupu reprezentēja Linkolnas latviešu koris V. Luca vadībā un bērnu grupa ar tautiskām dejām. Stendu iekārtotāji un vadītāji bija J. Drullis, V. Briede, N. Zariņš un I. Nielsena ar palīgiem. Stendu darbinieki informēja amerikāņus par dzīvi Latvijā agrāk un tagad. Lielu interesi izrādīja amerikāņu jaunieši. Katrai tautībai bija savu tautisko ēdienu stendi. Omahas amerikāņi vēlētos šādu sarīkojumu katru gadu, jo visiem tas bija ļoti paticis. M. Š.

Dziesmu svētku kreklus bija darinājis un zīmējis Juris Vēveris. Augšējā attēlā par krekliem Saulainē interesējas Zigrīda Daškēvica no Anglijas. Foto: J. Liģers

MONTREALAS LATVIEŠU SPORTA KLUBA PAZIŅOJUMS:

1976. gada OLIMPIADAS laikā Montrealas Latviešu Sporta Klubs iekārtos un vadīs

Adrešu galdu

Šī galda nolūks ir piereģistrēt adrešu grāmatā ikvienu latvieti, kas to vēlētos, un izsniegt tajā iegūto informāciju pēc vajadzības. Tā kā Olimpiadas laikā Montrealā iebrauks latvieši no visām pasaules malām, ceram ar šo adrešu galdu dot tiem sazināšanās un satikšanās iespējas.

Adrešu galds darbosies no 17. līdz 30. jūlijam, ik vakaru no plkst. 19.00 līdz 22.30. Reģistrāciju pieņems tikai pa tālruni, lietojot tālruņa numuru 481-7978.

ADREŠU GALDA atbildīgais vadītājs:
V. Kalacis, tālrunis 684-2688.

MLSK patur tiesības ADREŠU GALDA darbību pārtraukt pēc 27. jūlija, ja tas atzīst, ka uzdevums izpildīts, vai arī vadoties no sabiedrības intereses.

Toronto latviešu

kreditsabiedrība

491 College St., Toronto, Ont.
M6G 1A5

T.L. Kred. sab.
HAMILTONAS NODAĻA
16 Queen Street North,
Hamilton, Ont.
L8R 2T8

MAKSĀ

9% par 3 gadu ilgtermiņa noguldījumiem (% saņemot termiņa beigās).

Minimālais ilgtermiņa noguldījums ir $2000.00. Visi naudas noguldījumi apdrošināti. Dzīvības apdrošinājums līdz $2,000.00 procentuāli atkarībā no biedru vecuma iemaksāšanas brīdī.

9,5 % par 1 gada termiņa noguldījumiem no mazāk par $5,000.00 (bez dzīvības apdrošinājuma). Noguldījumus var izņemt tikai pēc gada.

IZSNIEDZ

apdrošinātus personiskus aizdevumus līdz $10,000.00, māju obligācijas līdz $75.000

Toronto BIROJS atvērts: no pirmdienas — ceturtd. no 10 rītā — 7.30 vakarā, piektdienās no 10 rītā — 8.00 vakarā. Sestdienās no pl. 10 rītā līdz 1 pēcp.. Vasaras brīvlaikā no 15. jūnija līdz 15. septembrim biroja sestdienās slēgts.

TĀLRUNIS
Tel. 922-2551

Hamiltonas birojs
atvērts otrd. un ceturtdien no 6.30 vak. — 9 vakarā.
Tālrunis 529-7939

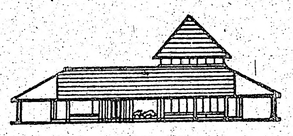

PEEL CHAPEL
2180 Hurontario St., 279-7663

RONCESVALLES CHAPEL
436 Roncesvalles Ave. 533-7954

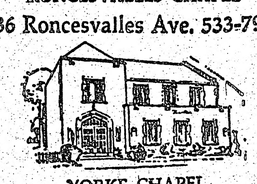

YORKE CHAPEL
2357 Bloor St. W. 767-3153

Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJI

R. S. KANE Ltd.
apbedīšanas birojs
4612 YONGE STREET
(Sheppard Avenue tuvumā)
Willowdale
221-1159

LEONIJA OZOLKALNE

UGUNĪ

DZIMTENES LATVIETES DIENAS GRĀMATA

(60. turpinājums)

Rita vēro, ka Kunnu cepļa torņa viņpus Lielupei arī vairs nav. Vai upes dzelme vēl glabā sevī atmiņu par augstā torņa atspulgu vilnī? Toreiz... kad te vēl dzīvoja brīva tauta, zemes arājam ik solī aiz sevis atstājot dzīvību graudā, stādā, katrā velēnā un vagā. Tagad it visur rēgojas brēcoša pamestība, smagi apsūdzoša un drūma. Zemgales lepnums — pie mājām ziedošie, kuplie augļu dārzi panīkuši, ķērpju apaugušiem zariem, ķēmīgi mēdās pārogļoti un kropli. Viss sakrīt, sadrūp. Un ja vien kaut kur kāds lietojams materiāls atrodams, vērīga acs to pamana, čaklas rokas pievāc. Akmeņi, ķieģeļi, dēļu gali, viss noder, jo cilvēkiem mājokļu trūkst. Lēni, pavisam lēni, pelnos rodas dīvainas salāpītas, sastutētas būdas un slieteņi. Un no visām tām kūp dūmi, dzīvību vēstošie zilie skursteņu dūmi, lai kāda skārda vai akmeņu krāvuma tas bija. Tur iekšā kāds mīt, elpo, sildās, strādā, cerē. Zem drupām cenšas izdzīvot aizlauztā dzīve...

*
* *

Darba vietā gluži nejauši Ritai nācās pārliecināties, cik saplosīti ir cilvēku likteņi. Tur nupat ir pieņemta jauna darbiniece, sieviete trīsdesmitajos. Pelēki novārgusī seja, dziļi tumšie acu dobumi, stīvā gaita liek tās gadus vērtēt pāri pusmūžam. Vāra, jūtīgi bikla kā stirna, tā vairās no citiem. Liekas, ka vārdu viņas mutē nemaz nebūtu, ka mēle valodai nelokās. Mazā darba atpūtas brīdī tā paiet sāņus, palikdama viena, nemeklējot kopības. Līdz šim viņu pulciņš bija saliedēts; ar vienu kopīgu domu, ka okupētā zeme ir paplašināts cietums, kaut arī pagaidām tur neredz žogus apkārt. Katrs zina un jūt, ka tie valda neredzami un vēl bīstamāki. Tādēļ katrs svešais ir pārbaudāms, pirms ar to būt atklātam. Tāpēc Rita vēro jauno pienācēju, vērtā un pārdomā. Nē, viņa jūt, ka te nav spiegošanas aģente, bet iekšpusē tai gruzd smaga likteņa traģēdija. Ir dziļi noslēgtie, kuŗi neļauj ieskatīties savā iekšienē. Jo tu nevari otram atdot savu sirdi, ne savas bēdas. Bet ir kaut kas cits: cilvēcīgā līdzdalība un līdzcietība. Tā nepaņem visu smagumu, bet izrunāts vārds ir kā atvelts akmens. Retam ir redzīgas acis saredzēt saļimušo. Mums nepietiek spēka pārvarēt patību, piecelt nomākto, palīdzot tam saredzēt gaismas pusi. Mūsu sirdīs trūkst saules. Un ja pašam tās sirdī trūkst, tad ārējā nesilda. Tā sevi pārliecinot un pārvērtējot, Rita mēģina parunāt ar Olgu. Un brīnums, tīri kā aizturēts ūdenskritums, vārdi sāk plūst.

— Kaŗa dienās no tēva mājām Pārupjos mūs izdzina. Tur raka apkārt grāvjus, lika lielgabalus. Bēgām. Gulējām mežos. Daudzas pakrūmes esam izlodājuši. Pienāca rudens. Sekoja tumšas, drūmas dienas. No lēkšaiņiem mākoņiem pilēja asaras. Ja īsam brīdim pavērās zilais saules smaids, vējš steigā vien uzdzina jaunu, raudulīgu mākoni. Drēgnums drebināja. Piemirkušā zeme gurkstēdama apņēma pēdu. Gājēja soli palika ūdens peļķe. Šādā mitrenī pavadījām rudeni. Salām. Drebējām. Bijām slimi. Slapjie krūmi birdināja aukstas lāses pār galvām.

Sevī dziļi nodrebēdama Olga brīdi klusē. Savelkot plāno adīto ciešāk pār pleciem, tā turpina:

— Tēvs palika Kurzemes pusē. Zem koka. Tāpat ietinām segās. Vai tā bija priede, egle? Nezinu. Tikai ceļmalas koks, ne sava pagalma liepas. Ne kapsētas dzīvības koks... Brāļi — kā visi brāļi — stāv un sarga, stāv un sarga — līdz krīt. Sākumā bijām daudz. Vēlāk tie izklīda. Palikām tikai divas — ar māti.

Māmuļai sirds tāda — uz mājām — Mājas, — tas jau ir tāds vārds, kas pats silda. Nācām. Nogurām. Grauza tulznas, spieda pēdu. Ceļmalu tukšums mūs biedēja. Izdegušās mājvietas baisminā ja. Ne ūdens lāsi pasmelt, ne maizīti palūgt. Veca, uz bozes atbalstījusies, iet un iet. Brīnos; kur viņai tas spēks?

— Mājas, meit' —, atbild māte. — Mājas...

— Bijām jau Zemgales pusē — mātes tēvmājās. Arī te tikai drupas. Vēl klētiņa, pelēka, pavisam sašķiebusies. Jumts gandrīz līdz zemei. Klētiņas priekšā kāds sēž. Sarāvies sīkā pelēkā kamoliņā. Pieejam tuvāk. Večiņa sēž uz sliekšņa. Muguru pret stenderi. Sēž tur tāda, bezelsu asarām nepārtraukti līstot pār vaigiem.

— Māsiņ! — māmuļa sabrūk tai blakām. — Māsiņ!

— Dzirdu — kur tu esi? Dienām, dienām tevi saucu... Izraudātās acis vairs neredz. Tad tā...

Neviena cita te vairs nav. Visi sagūluši kur kuŗais. Kā vecais cilvēks te izdzīvojis? Aklā pūcīte, cik grūts ir tavs gals!

Palikām tur kādu laiku. Cik ilgi? Es vairs nesamanu laiku. Nav atšķirības starp dienām. Laiks plūst kā ūdens pāri, nes un aizskalo veco.

Tad vienā dienā tante vairs nepamodās. Viņas mēmās acis skatījās citā gaismā. Vēl viņas acu kaktā zalgoja šīs zemes asara...

Citā dienā Olga pati tuvojās Ritai un, redzot tās dziļo līdzdalību viņas notikumos, sāk pati stāstīt:

— Palikām atkal divas. Nu māmiņai ejamais pavisam neatliekams. Sauc Pārupji, sauc pagājušās dienas. Tur viņas augļu dārzs ar rožābeli, kuŗai vajadzēja līkt bagātā ražā. Kociņš vēl jauns, tēva stādīts. Ar to viņai kādas atmiņas. Aizkususi, gandrīz ķeģītī saliekusies, tā turpina ceļu. Ķermeņa augšdaļa it kā steigtos pa priekšu, kājām pinoties ceļmalas zālēs, aizķeroties aiz kukuržņa. Tās nespēj izsekot steidzīgajai domai.

— Apsēdīšos tur saulītē uz kājceliņa un neiešu projām. Palikšu. Neiešu. Tur puse dzīves aiztecējusi. Puse. Laba, gaiša dzīve. Tur bērniņi izauguši, tur pagātnes spožā varavīksna pār bijušo arvien vēl zvīļo.

Un tad viņa turēs rokā rožābolu. Sārti strīpotu, saulē sasilušu un sulīgu. Rožābolu no sava dārza...

— Esam jau pavisam tuvu. Lielās kļavas rudens apsārtumā. Mājas. Mūsu mājas. Uguns posts tām paskrējis gaŗām. Tepat jau iztālēm saredzams pelēka dzīpara pavediens — kājceliņš no istabas uz klēti. Cik tur soļu nav iets! Pagalms. Ratnīca. Kūts. Cik telītes te saimniece ziemas naktīs nav saņēmusi. Vecā, pelēkā istaba! Aijā, žū-žū! Cik paaudzes te nav izauklētas zem vecā jumta! Vecā istaba — sudrabpelēkām, vēju izbalinātām sienām... Vai nākot tuvāk, pagalma liepas neiešalcās, pazīstot nācējas? —

— Gribēju pārnākt, kad ābeles zied. Tad balts un kupls ir dārzs — čukst vecā mute. — Bet arī rudenim ir savs skaistums.

— Arī man ir dīvaini nolikt kāju uz savu māju kājceliņa. Tik daudzi sveši ceļi ir ieti. Tk daudzi. Man nav vārdu. Ar visu būti es jūtu: es gribu te pielipt, palikt, neaiziet. Kas tas īsti ir, kas valdzina acis? Māmiņ, kas ar to? —

Strauji atraujas lieveņa durvis. Iznāk kupla sieva platā priekšautā. Tai seko tumši bārdains vīrs, sapinkājies un plats.

—Ko tās ubadzes te meklē!? — sieva pacēlusi purina priekšauta stūri. — Donat, ko tās ubadzes — bet bārdainis raisa suni no ķēdes: — Cui!

(Turpinājums sekos)

TORONTO ZIŅAS

● Ap 500 baznīcēnu apmeklēja luterāņu dievkalpojumu 6. Dziesmu svētku pēdējā dienā Sv. Andreja baznīcā, ko vadīja archibīskaps A. Lūsis. Piedalījās mācītāji I. Gaide, M. Ozoliņš, no Latvijas izbraukušais Jānis Šmits, E. Rozītis, J. Mekšs no Brazilijas un J. Cālītis. Koncertdaļā spēlēja vijolnieks Ēriks Kancāns no Zviedrijas, ērģeļu pavadījumu un ērģeļu solo Ilze Akerberga no Nujorkas; Gunta Plostniece no Filadelfijas un Valdis Ūsis dziedāja duetā; pavadījumu spēlēja ērģelniece Edite Timermane.

● Dziesmu svētku laikā Latviešu namā notika dievtuŗu krustabas. Kristīja Māras un Jāņa Tupešu 4 g. veco dēlu Jāni un 3 g.v. meitu Aiju, piedaloties pāri par 100 dalībniekiem — kūmām un viesiem, arī dievtuŗu sadraudzes dižvadoņa vietniekam Kārlim Grencionam no Čikagas. Zālē bija novietots ar tautisku segu pārklāts galdiņš, rotāts Laimas un Māras zīmēm, uz tā margrietiņu ziedi un baltas sveces, tāpat ķipītis ar ūdeni. Krustabu norisi vadīja vikšējs Jānis Palieps, visiem kopīgi nodziedot „Pirtižas dziesmu", jo senāk bērni dzima pirtī. Pādītis jeb zīdainītis kristīts devītā dienā, un tam bija trīs krustmātes un tikpat krusttēvi. Abu bērnu kristīšanu izdarīja dievtuŗu sadraudzes vecākais Herberts Misiņš no Milvokiem, Dieva, Laimas un Māras vārdā apslakot kristāmo bērnu pierītes ar ķipīša ūdeni. Ievadot abus kristāmos bērnus, kas bija tautas tērpos, latvju dzimtā un mūsu tautas paražās, H. Misiņš sacīja Dižā rada apceri, pēc tam kopīgi nodziedāja krustām-dziesmu Tēvu tēvu laipas mestas. Krusttēvu un krustmāšu visa laba vēlējumi nāca ar pādītes dīdīšanu, katram pa reizei pādīti, ko šoreiz aizstāja lelle, paturot rokās un nodziedot tautasdziesmu. Krustabas ar dziesmām kokļu pavadījumā kuplināja ansamblis Teiksma no Minesotas. Krustabu mielastā aicināja saimnieks un saimniece — Jānis un Māra Tupeši. Pie galda dziedāja īpašas dziesmas. Burtnieku sadraudze abiem bērniem dāvināja sudraba saktiņas.

● Pensionāru saietā Latviešu dienu laikā Toronto pulcējās ap 130 pašu torontiešu un 13 viesu no dažādām vietām ASV un Kanadā. Saietu vadīja Toronto latviešu pensionāru apvienības sarīkojumu daļas vadītājs M. Prikulis. Pēc dziesmas Daugav's abas malas apvienības priekšnieks A. Retigs uzrunā pakavējās pie pensionāru organizācijas un saietiem. Toronto latviešu pensionāru apvienība pašlaik apvieno 706 pensionārus un ietelp Ontario un Federālā pensionāru apvienībā. Viešņa A. Cīrule no Bostonas pastāstīja par turienes pensionāru biedrību, kas darbojas vienu gadu un apvieno ap 400 pensionāru. Biedrībai ir laba saskare ar amerikāņu pensionāriem, kuŗu medicīniskais personāls kalpo arī latviešu vecajiem ļaudīm. Maija Ķuze skandēja Augusta Nopūtas „Kā Pīgbridžā gatavojas dziesmu svētkiem" un Pētera Ziediņa „Šausmīga blēdība". Biruta Senkēviča lasīja dažus dzejoļus no sava nupat iznākušā dzejoļu krājuma „Baltie bērzi". Rokdarbu galdā bija skatāmi pensionāru izstrādājumi. Varēja nogaršot arī Jāņu sieru.

● Dievtuŗu saderības daudzinājumā dziesmu svētku laikā Four Seasons Sheraton viesnīcā bija pulcējušies ap 500 dalībnieku. Ar klusuma brīdi pieminēja mirušo tēlnieku Augustu Kopmani. Daudzinājumu vadīja Auseklis Pērkons. Pēc sadraudzes dziesmas Augstāk dzied cīrulītis, Arvīda Brastiņa Dieva daudzinājumu nolasīja Jānis Palieps. Dižrunu par saderību teica Vaira Freiberga no Montrealas. Visi kopīgi nodziedāja Dievs, dod mūsu tēvu zemei. Daudzinājumu ar dainu dziedājumiem kuplināja Mineapoles dziedātāju un koklētāju grupa Teiksma Elgas Pones vadībā. Kopējās dziesmas pavadīja Kārļa Staško koklētāju puduŗi. Dziedāja Ariadna Liepiņa. Dzejniece Velta Toma lasīja savus dzejoļus un Jāņa Veseļa apceri par latvju valodu. Daudzinājumu pabeidza ar dziesmu — Ar Dieviņu sanākam. Daudzinājuma galdu rotāja mirušā dievtuŗa sadraudzes vecākā Augusta Kopmaņa darinātie svečturi un krustu krusts.

● Jaunatnes un draudzības dienas notiks 17. un 18. jūlijā Niagarā. Sestdien, 17. jūlijā, pl. 6 pēcp. balle Niagaras Sheraton Brock viesnīcā ar Čikagas Piecīšu speciālu programmu, deju mūziku spēlējot Runčiem no Hamiltonas. Svētdien, 18. jūlijā, volejbola sacīkstes un atvadu balle Ontario ezera krastā Port Valerā.

● DV Toronto nodaļas internās meistarsacīkstes šaušanā un zaļumballe 17. jūlijā Bērzainē.

● Māc. J. Cālītis salaulājis Ojāru Vieglo ar Elianu Arteagu.

● Mount Pleasant kremātorijā 30. jūnijā pārpelnoja 27. jūnijā mirušo 50 g. veco Jāni Krūmiņu. Izvadīja māc. J. Cālītis. Nelaikim Toronto paliek sieva, meita Ilona un māsa Latvijā. No sporta draugiem atvadījās un vainagu nolika Andrejs Pavasaris.

● Par Lieltoronto internacionālās Karavānas 76 karalieni izraudzīta lietuviešu paviljona princese Romona Simikeviča; par labāko paviljonu atzīts Tokio paviljons, par labāko ēdienu godalgu ieguvis Zilās Donavas — šveŗu paviljons. Karavāna 76 ilga 10 dienas un beidzās 26. jūnijā. Sakarā ar Latviešu dienām un Dziesmu svētkiem Toronto, latvieši šogad nepiedalījās. No baltiešiem Karavanā piedalījās arī igauņi ar Tartū paviljonu.

● Telpas atvaļinājuma pavadīšanai Saulainē pieprasāmas pie A. Luca, tālr. 225-7369 vai pie Saulaines saimnieka I. Ozola, Camp Saulaine, R.R. 1, Utopia, Ont., tālr (705) 424-1118. Vasarnieki un viesi var dabūt maltītes visām ēdienu reizēm nometnes virtuvē.

● Advokāts un notārs Ansis Semenovs ar 1. jūliju atvēris jaunu biroju 2009 A Yonge Str. (vienu bloku ziemeļos no Davisville Ave.,), Toronto, Ont. M4S 1Z8, tālruņi birojā: 487-3428 un 487-3420 vai mājā 751-1959.

● Pianists Arturs Ozoliņš spēlēs kopā ar Toronto simfonisko orķestri 14. jūlijā pl. 8,30 vak. Ontario Place.

SAULAINES BĒRNU NOMETNE
bērniem, kas nerunā latviski
no š. g. 15.—28. augustam.

Dalības maksa 50 dol. nedēļā, reģistrācija 10 dol. ģimenei.

Pieteikties pie E. Puķīša, 226 Duncan Rd. Thornhill, Ont. L3T 3N8

SAULAINES NOMETNEI MEKLĒ KANTĪNES TURĒTĀJU.

Pieteikties pie G. Taņņa,
6 Harnish Crescent Willowdale, Ont. M2M 2C1

„Uz redzēšanos nākošajos dziesmu svētkos!" 6. Latviešu dziesmu svētku Kanadā virsdiriģenti pēc lielā kopkoŗa koncerta atvadās no klausītāju tūkstošiem. No kreisās Ernests Brusubārdis, Jānis Kalniņš, Arvīds Purvs, soliste Ileāna Pētersone, Jānis Barušs un Alberts Jērums.
Foto: J. Liģers

8000 skatītāju tautas deju lieluzvedumā

Tautas deju lieluzvedums Maple Leaf Gardens arēnā 3. jūlijā bija apmēru, aktīvo dalībnieku un skatītāju ziņā otrs lielākais sarīkojums dziesmu svētkos. Uzvedums bija pulcinājis 7600 skatītāju, kas novietojās visapkārt amfiteātŗa sēdekļu rindās, jo arēnas plašais klājs bija dejotāju ziņā. Skatītāji priecājās un jūsmoja par trīs kontinentu 1100 dejotājiem no 29 pilsētām.

Estrādi ar interesantu dekorējumu bija rotājis mākslinieks Kārlis Langenfelds. Lieluzvedumu, kuŗa tema bija Mūža ritums dejā, vadīja Zigurds Miezītis, TLB tautas deju kopas Diždancis vadītājs, mūzikālos pavadījumus spēlējot vokāli instrumentālam ansamblim Andreja Jansona aranžējumā un vadībā un Toronto pūtēju orķestris, kam mūzikālo aranžējumu bija devis Atfreds Štrombergs. Programmas pieteicēja un reizē soliste bija Dace Kārkliņa; vēl ar solo un pavadījuma dziedājumiem lieluzvedumu kuplināja Mārtiņš Aldiņš un Silvija Erdmane.

Uzvedums iesākās ar Kanadas un Latvijas himnu un visu dejotāju parādi arēnā. Ar klusuma brīdi pieminēja mirušo agrāko tautas deju lieluzvedumu vadītāju Arnoldu Bāliņu, kuŗam bija veltīts Mūža ritums kulta dejās. Ar solo dejām uzstājās tautas deju jaundeju sacensībās uzvarētāji: Čikagas Dzelmieši, Ņujorkas Trejdeksnis un Bostonas tautas deju kopa. Lieluzveduma nobeigumā visi dejotāji plašajā arēnā bija izveidojuši saktu. Orķestŗa pavadījumā spēcīgi izskanēja dejotāju un publikas kopēji dziedātā dziesma Daugav's abas malas.

Sacensībās 4 pāŗu katēgorijā 1. vietu ieguva Čikagas Dzelmieši Valža Dzelmes vadībā, abu nākošo vietu ieguvēji bija Hamiltonas DV Vanadziņš Baibas Šmitas-Kalējas vadībā un Montrealas Ačkups J. Zilkalna vadībā. 8 pāŗu katēgorijā 1. vietu ieguva Toronto Diždancis Z. Miezīša vadībā, 2. vietā Toronto Daugaviņa Edvīna Kalviņa vadībā un 3. vietu Denveras Virpulītis R. Jaunarāja vadībā. Uzvarētājiem atzinības rakstus pasniedza Gaida Bāliņa. Zigurds Miezītis pasniedza atzinības rakstus par choreografiju Z. Gaujeniecei (Trejdeksnis, Ņujorka), L. Āboliņai (Bostonas tautas deju kopa) par četru pāŗu deju un Čikagas Dzelmiešiem par jaundeju Dadzītis. Speciālas balvas par tālāko ceļu mērošanu saņēma Austrālijas tautas deju kopas Jautrais pāris un Sprigulītis Juŗa Ruņģa un Sanes Upenieces un Skaidrītes Dariusas vadībā.

V. S.

Apbalvojumi lietiskās mākslas izstādē

6. Latviešu dziesmu svētku un Kultūras fonda lietiskās mākslas izstādi Four Seasons Sheraton viesnīcas telpās atklāja Dr. V. Klīve. Izstādi apmeklējušas ap 10.000 personas. Tajā bija izstādīti 500 darbi no 6 valstīm. Latviešu daiļamatnieku apvienība Austrālijā piedalījās ar 28 priekšmetiem: keramiku, kokdarbiem, audumiem, adījumiem, sienas klājumu, izšuvumiem, krāsainiem un baltiem darbiem. ASV un Kanadas jauniešu grupas bija izstādījušas savus darinājumus — adītos raibos cimdus, zeķes, sedziņas un spilvenus rakstos.

Žūrijas komisija pēc izstādīto darbu izvērtēšanas piešķīra svētku rīcības komitejas naudas balvas un atzinības rakstus, ko saņēma Lilija Treimane par dzelzs laikmeta tautas tērpu, Erna Puriņa-Jansone par sienas segu Triloģija un Kārlis Staško par tenora un basa koklī. Atzinības rakstus keramikā saņēma Velga un Pēteris Jansoni par māla šķīvi, Emma Dzeguze — māla krūze ar krūzītēm; ādas izstrādājumos — Austra Hāns (ādas šķīvis), koka darbos — Kārlis Šturms (intarsijas darbs Sēnes), Marta Renbuša-Butkovska par balto darbu galdsegu ar paklājiem un Ņina Jurševska par sienas segu Kurzeme. Izstādes projekts ir H. Jansona, kas kopīgi ar A. Gugānu veica izstādes tehnisko iekārtojumu. Izstādi pārzināja A. Gugāns, bet tirdziņu Velga Jansone.

Bērni un jaunieši no 8 līdz 17 g. vecuma, kas piedalījās ar savu pirmo adījumu — dūraiņu cimdu pāri, saņēma godalgas šādi: 9 g. v. Laila Jurevska (Oklande) 25 dol. un grāmatu, 14 g. v. Rita Savele (Oklande) 25 dol. un grāmatu, 17 g. v. Silvija Zariņa no Ročestras 25 dol. un grāmatu, 14. g. v. Diana Gubiņa no Ročestras par svečturi 25 dol. un grāmatu Visiem jauniešiem, daiļamatniekiem, kas piedalījās cimdu un zeķu adīšanu sacensībā, Latviešu daiļamatnieku savienība ar A. Dzērvītes atbalstu dāvāja Latvju rakstus par centīgu latviešu rokdarbu strādāšanu. Tos saņēma Oklandes latviešu skolas adītāju grupas dalībnieki: 9 g. v. Maija Vīnerte, 11. g. v. Debra Užāne, 9 g. v. Ieva Celle, 11 g. v. Vita Slaidiņa, 10 g.v. Alda Staprāne, 11 g. v. Laila Gulbe un 8 g. v. Laila Savele.

Balvas un atzinības rakstus pasniedza dziesmu svētku rīcības komitejas priekšnieks Žanis Šmits un Marģers Grīns.

—ls—

Populārās mūzikas koncerts

Plašo dziesmu svētku sarīkojumu virkni beidza populārās mūzikas koncerts Šeratona viesnīcas deju zālē un pulcināja ap 500 klausītāju, vairumā — jaunākās paaudzes.

Liekas, mūzikālā plāksnē bija netaisni dzirdēt Andri Kārkliņu (El Leton) vienā un tai pašā koncertā kopā ar vokālo ansambli Trīs no Pārdaugavas. A. Kārkliņš ar savu klasisko ģitaru pretendē uz nopietnāka rakstura mūziku, kurpretī Trīs no Pārdaugavas (Vilnis Baumanis, Mārtiņš Ērmanis un Fēlikss Ērmanis) sniedz bieži provizoriska rakstura mūziku.

Runājot par A. Kārkliņa izraudzīto repertuāru, jāsaka, ka tas ne visai iederējās šajā sarīkojumā, īpaši viņa paša dziesmas un citu latviešu autoru darbi. Kārkliņa mūzikālā interpretācija latviešu dziesmās izklausās „izstiepta" un gaudulīga, atgādinot kantoru sniegumu izraēliešu reliģiskajos templos. Tieši šī stila dēļ mūzikāli cieta tādas dziesmas kā Pūt, vējiņi (kaut patīkamā modernā apstrādājumā) un Kade pārnāksi bāleliņ, tautasdziesmu tema, kas attīstīta tonālas dzejas veidā ar saviem īpatnējiem elementiem no autora „Riga Concerto". Kā jau minēju agrāk, vērtējot šī jaunā mūziķa pirmo dziesmu svētku koncertu, Kārkliņa vokālā un instrumentālā technika vislabāk parādās spāņu romantiskās kompozicijās, vai pareizāk sakot — mīlestības dziesmās. Kārkliņš šajā koncertā apliecināja savu mūzikālitāti un ģitaras techniku arī vienā franču mīlestības dziesmā un ritmiski saistošā ukraiņu čigānu dziesmā.

Recenzentam šī bija pirmā iepazīšanās ar ansambli Trīs no Pārdaugavas, kas pilnīgi pretendē uz vieglo mākslu. Latviešu uzņēmē tā ietilpina visus vecos „šlāgerus", saldās mīlestības dziesmiņas, sentimentālākos latviešu autoru darbus, jautrās ziņģes un, protams, jautras tautasdziesmas.. Ansamblis vokāli labi saliedēts un teicami izprot mūzikas harmoniju. Balsis nav pārāk spēcīgas, bet tīrskanīgas un ļoti piemērotas šāda viegla žanra mūzikai. Pārdaugaviešiem arī netrūka humoristisku dziesmu, kuŗās „paķerti' letiņi" un viņu neatdarināmās izdarības visās pasaules malās. Tā, piemēram, dzirdējām apdziedam Toronto latviešus un viņu „pasākumus" un pat Dziesmu svētku norisi. Protams, klausītājiem šie joki lipa kā medus pie lūpām, tie vēlējās dzirdēt piedevas, ko arī neliedza. Pārdaugaviešu mūzikālā popularitāte aug, jo viņi kā moderns ratiņš (auto) rit no viena latviešu centra uz otru. Cerēsim atkal viņu dziesmas dzirdēt Toronto citu reizi.

Aleksandrs Kalniņš

Vairāk nekā 1000 dejotāju Maple Leaf Gardens arēnā tautas deju lieluzvedumā veido latvisko saktu. Foto: J. Liģers

Kā otru darbu obojists Jansons izpildīja Longina Apkalna koncerta mūziku divās daļās: Non Tardare un Serio. Obojas īpatnējais tonis te sakļāvās ar klavieŗu tembru savdabīgā rotaļā, ko abi izpildītāji labi izcēla. Tomēr, tā kā obojas īstā vieta ir orķestrī, ne tikdaudz kā solo instrumentam, tad būtu pieticis ar vienu sniegumu programmā.

Tālivaldis Ķeniņš šoreiz bija devis pazīstamās un iemīļotās dziesmas: „Kas cilvēks ir bez tēvijas", „Tālā dārza putns" un vēl trīs citas. Jāpiemin komponista interesantā tekstu izvēle, aizmirstot to, ko pirms divi tūkstoš gadiem teicis Aristofāns, proti, ka mūzikai noderot katrī vārdi. Ileānas Pētersones spēja — izcelt būtisko kā dziesmā, tā dzejā, sniedza izsmalcinātu priekšnesumu. Viņas dinamisko nokrāsu skāla, kā vienmēr, bija plaša.

Nobeigumā — Jānis Kalniņš ar sonātu vijolei un klavierēm. Bet šoreiz tas bija pilnīgi cits Kalniņš. Kas gan atmiņās nav iznēsājis visus šos gaŗos gadus viņa Hamletu un Ugunī, un pēkšņi — laikmetīga mūzika. It kā pārsteigums, un it kā žēlums. Bet tad — pamazām arī klausītājā iesākas „pārtapšana". Līdz ar otras daļas—Lento tranquillo temu tā auga un nostiprinājās, līdz kamēr sonātas kāpinājumā, trešajā, vivace, daļā jaunais veids uzvarēja un pārliecināja. To apliecināja pēkšņi spēcīgi izraisījušies aplausi. Laiki mainās, un mēs maināmies tiem līdzi.

Aizveŗot programmas pēdējo lapu, bija viens jautājums: kāpēc mūsu pašu valoda bija nolikta otrā vietā?

Marta Tūtere-Kundrāte

Kamermūzikas koncerts

Kamermūzikas koncertā, kas notika dziesmu svētku programmas ietvaros, piedalījās rinda mūsu labāko mākslinieku. Programmu uzsāka Andrejs Jansons un Anda Baumane, atskaņojot Arnolda Šturma svītu obojai un klavierēm. Minētais darbs, rakstīts laikmetīgā garā, šeit piedzīvoja savu pirmatskaņojumu. Mainoties noskaņām kā mūzikālā, tā arī techniskajā izpildījumā, mākslinieki uzrādīja teicamu saspēli. Ja kompozicijas ātrajās daļās abu sniegums bija dzīvs un priecīgs, tad svītas lēnajā daļā — andante con moto — būtu gribējies saklausīt kādu spraigāku brīdi, kas atņemtu šīs daļas monotono izskaņu. Būtu līdzējis varbūt jūtamāks frazējums.

Alberta Jēruma otru vijoļsonātu briljantā izpildījumā atskaņoja Rasma Lielmane. Viņas spēle plūstoša, izteiksmīga, intensīva. Viņa nekļūdīgi pārvalda vijoles loģiņa sarežģītos paņēmienus, sasniedzot tur īstu virtuozitāti.

Koncertēdama pasaules mūzikas centros, piedalīdamās sacensībās, jaunā māksliniece kā amazone ir devusies cīņā, lai izlauztu sev ceļu internacionālajā mūzikas pasaulē. Dedzība un neatlaidība ir viņas rakstura pamatīpašības. Pie klavierēm Rasmai Lielmanei līdzvērtīga partnere bija Marina Baltere, kas savu mūzikālo izglītību ieguvusi Latvijas konservātorijā. Klausītāji viņu šeit dzirdēja pirmo reizi, jo Kanadā ieradusies nesen Kā pianiste Baltere uzrādīja augstu mūzikālu kvalitāti.

Komponista Jēruma dziesmu cikls Saules dziesmas bija pirmatskaņojums. Kompozicija radusies tikai šinī gadā. Ar savu mūzikālo saturu un oriģinālitāti šīs dziesmas klausītājos izraisīja dziļu pārdzīvojumu. Mākslin. Ileānas Pētersones interpretācija viņas iecēla īstajā gaismā. Katrs vārds mākslinieces skaidrajā izrunā sasniedza ne tikai klausītāju ausis, bet — pārdomāts un izjusts — gāja tālāk. Ar balss plašumu un skaisto tembru, kā arī ar savu skatuves personību dziedātāja valdzināja klausītājus.

Programmas otrā daļā pianiste Ilze Štrāle - Didrichsone atskaņoja Volfganga Dārziņa „Trittico Barbaro". Kaut gan pianistes rūpīgais frazējums centās darbam piešķirt krāsainību, tas īsti atraisījās un sevi pilnīgi izteica tikai beigu daļā.

Latvijā mūs dzird

Viena no gaŗākajām PBLA valdes sēdēm Latviešu dienu laikā kļuva par PBLA darbības izvērtēšanu rietumu zemēs. Archibīskaps A. Lūsis īsā un konspektīvā ziņojumā atgriezās pie garīdznieku konferences Nairobi, Afrikā. Šīs konferences atskaņas palīdzējušas mācītājam Jānim Šmitam ar ģimeni izkļūt brīvajā pasaulē. Archibīskaps minēja arī dažus zīmīgus piemērus šinī konferencē, piem., kādā tulkojumā „izkritis" teikums par komūnisma nostāju pret reliģiju. Baznīcai jārūpējas, lai Helsinku atzinumi par cilvēku tiesību ievērošanu tiktu respektēti. PBLA priekšsēža vietnieks I. Freimanis izteicās, ka Zviedrijas archibīskaps augsti novērtējis archibīskapa A. Lūša stāju Nairobi konferencē.

Par kultūras darba koordināciju runāja Kultūras fonda priekšsēdis V. Klīve. Nākošā gadā iecerēta kultūras darbinieku konference. Pārrunas skāra arī Annas Dimantas ierosinājumu apbalvot daudzbērnu ģimeņu mātes. I. Spilners īpaši pieskārās radio Liberty raidījumiem. Raidījumu Nujorkas redaktrise ir Dagmāra Vallena. Vairojies līdzstrādnieku tīkls. Raidījumi atkarīgi no kongresa piešķirtiem līdzekļiem. Lai gan raidījumus traucē, tie Latvijā tomēr labi sadzirdami. Brūveŗu ģimene skaidri sadzirdējusi par viņu likteni teikto. Tāpat labi dzirdami Amerikas Balss raidījumi. Raidītājiem līdzekļu sagādē labvēlīgs bijis prezidents Fords, bet stāvoklis var mainīties ar cita prezidenta ievēlēšanu. Latvijas jaunieši vēlas vairāk zināt par Latvijas neatkarības laiku, kādēļ šim tematam piegriežama lielāka ievērība. Raidījumu lietā izteicās I. Freimanis, Fr. Ritums, G. Meierovics, A. Šilde, E. Voitkuns, V. Upeslācis, I. Spilners.

Ints Rupners informēja par organizācijas BATUN darbību. Īpaši aktīvi ir lietuvieši, atkārtoti norādot savos iesniegumos uz cilvēku tiesību ignorēšanu Pad. savienībā. Norādāms, ka Latvijā galvenos amatus ieņem krievi. Pie Apvienotajām Nācijām darbojas cilvēku tiesību nodaļa. Saņemtos iesniegumus BATUN savukārt virza

(Turpinājums 12. lp.)

Rīgas raganas tēlotāji ar režisoru Osvaldu Uršteinu vidū. Foto: J. Liģers

Sarīkojumu Kalendārs

TORONTO

1976. / 1977. GADA TORONTO KONCERTAPVIENĪBAS KONCERTI

14. oktobrī, ceturtdien Ieva Graubiņa (vijole), pie klavierēm Roberto Bravo no Anglijas.

4. decembrī, sestdien, Marina Kārkliņa (klavieres) no ASV.

5. februārī, sestdien, Filadelfijas ansamblis „Melodija", mūzikālā vadītāja Gunta Plostniece.

21. aprīlī soprāns Rita Dzilna-Zaprauska, pie klavierēm Edite Timermane.

Visi koncerti notiks Sv. Lorenca Taunhallē.

BĒRZAINE

17. jūlijā pl. 9 no rīta DV Toronto nodaļas meistarsacīkstes šaušanā. Vakarā zaļumballe ar ugunskuru un deju. Bufete ar atspirdzinājumiem.

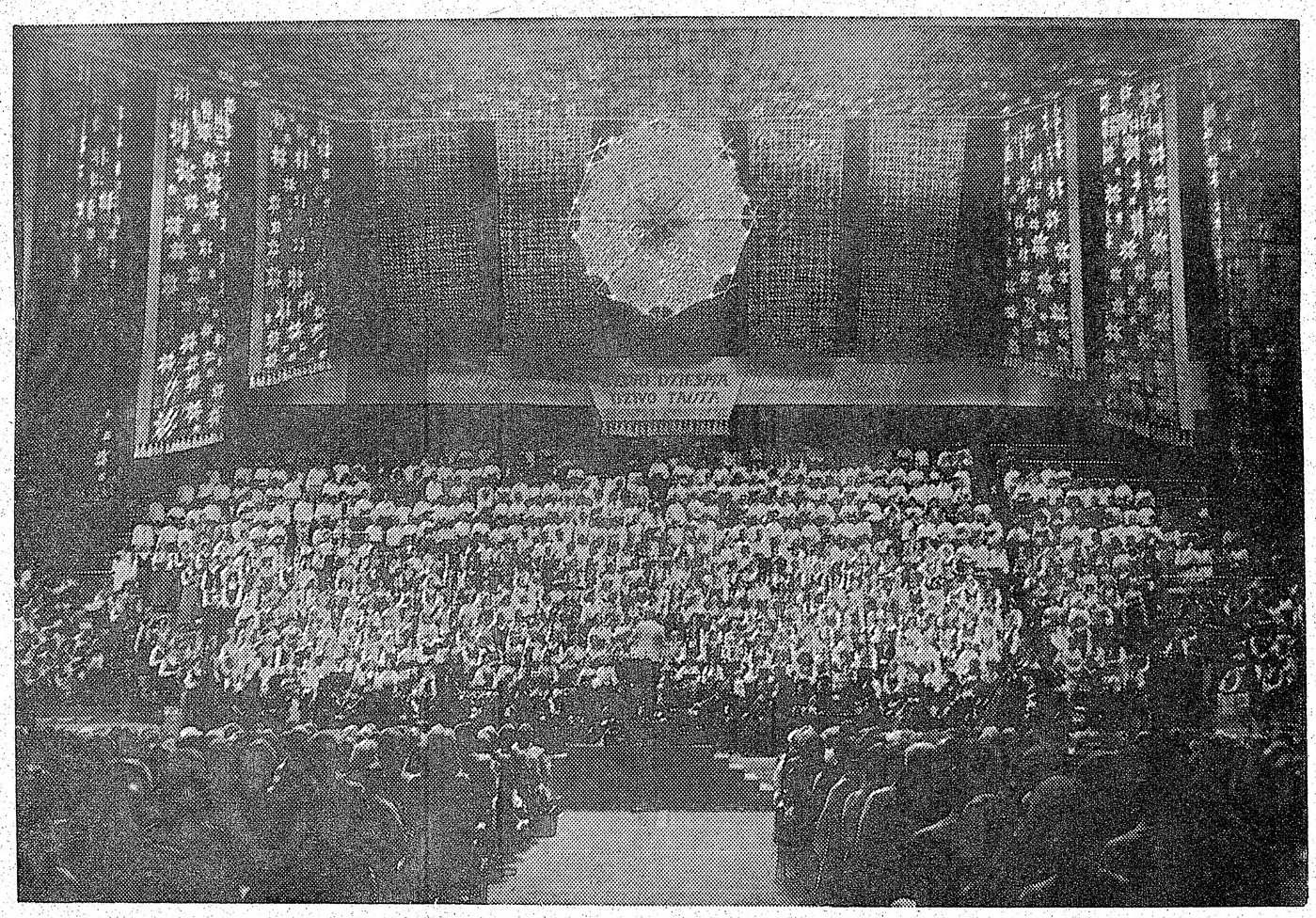

Koris ar 1000 dziedātājiem Maple Leaf Gardens auditorijā. Skatuves dekorējumu gatavojis mākslinieks Kārlis Langenfelds.
Foto: J. Liģers

Četru kontinentu latvieši satiekas

NACIONĀLPOLĪTISKO DARBINIEKU KONGRESS TORONTO

Pirmais nacionālpolitisko darbinieku kongress Pasaules latviešu dienu ietvaros bija pulcinājis Toronto latviešu organizāciju vadītājus un delegātus no četriem kontinentiem un septiņām brīvās pasaules valstīm. ASV sūtīja lielāko skaitu — 44 delegātus, Kanada 20, Austrālija 19, Anglija 10, Zviedrija 10, Vācija 9 un Venecuēla 4. Klāt bija visa PBLA valde, ASV, Kanadas u.c. valstu centrālo latv. organizāciju vadītāji. No 133 reģistrētiem delegātiem bija ieradušies 90 un papildus piedalījās ap 150 nacionālpolitisku darbinieku. 3 referāti, 4 paneļi, diskusijas, debates un ierosinājumi notika vienā dienā.

Kongresu ievadīja Kongresa rīcības komitejas priekšsēdis A. Joma, kam sekoja archibīskapa A. Lūša lūgšana. Pie viņa pirmajiem vārdiem zālē atskanēja ugunsgrēka zvans, ko archibīskaps uzskatīja par zīmīgu trauksmes parādību. Sekoja PBLA priekšsēža I. Spilnera uzruna. Viņš norādīja, ka Latvijā šodien iebrauc 16.000 krievu gadā, tā appludinot Rīgu un radot latviešiem neskaitāmas grūtības eksistēt pašiem savā zemē. Šī krievu iepludināšana ir būtībā plānota integrācijas politika, uz ko jāvērš brīvās pasaules uzmanība.. Mums jāsaka patiesība un Pad. savienības nomaskētā stratēģija jāatklāj. Ar visiem spēkiem jāmēģina samazināt latviešu tautas izolāciju no ārpasaules. Tauta Latvijā uzskata komūnisma ideoloģiju atkritumiem līdzīgu, un, lai tā uzturētu nacionālismu, vajadzīga palīdzība no ārpuses, kaut vai personisku kontaktu veidā. Mūsu darbībai šeit jāatrod jauni ceļu kopā ar pārējiem baltiešiem un ukraiņiem, jākoncentrē spēki, jāmeklē konfrontācija ar ienaidnieku. Mūsu darbībai jāizpaužas dažādos veidos, ar lielāku risku un atklātību. Mūsu mērķis ir skaidrs un viens — mēs gribam latviešu tautai brīvību!

Latvieši ASV Karoga dienas parādē Čikagā. No kreisās: Voldemārs Dzelme, Anita Vārsberga, Alberts Legzdiņš, Anna Streipa un Karina Velkme. Foto: V. Jaunkalnietis

Par tematu — Nacionālā pastāvēšana un tās ideoloģija referēja LNAK padomes priekšs. un PBLA valdes loc. V. Upeslācis. Viņš uzsvēra šīs sapulces nozīmi, kad pirmo reizi tik lielā skaitā un no brīva prāta latvieši no visas pasaules pulcējušies rast jaunas idejas, izšķiršanos domāt un darīt kaut ko vairāk Latvijai nekā tikai pieņemt labi domātas rezolūcijas. Runājot par tautu, kas vēl dzīvo, bet gan lielās briesmās par savu eksistenci, V. Upeslācis uzsvēra, ka mums visiem vajadzīga brīva un nepiespiesta mīlestība uz to un arī jāpilda mūsu uzdevumi, un tās dzīvais organisms jākopj, lai tā nemirtu. Ejot atpakaļ tālā pagātnē varam redzēt, kā senie latvieši bij: jau zināmā mērā militanti aktīvisti, kas dienās rijās strādājot un „naktīs dziedot"— „Es vācieti dancināju uz karstiem akmeņiem" — norāda uz mūsu senču politisko aktīvitāti.

Šodien tauta Latvijā cīnās pagrīdē, pacietīgi un redzami kopj latviešu kultūru. Ārēji tā nevar atļauties demonstrēt, bet notiek „uzmanīga izdzīvošana". Brīvajā pasaulē šāda metode V. Upeslāča uztverē ir galīgi noraidāma un mūsu ienaidnieka „dancināšana" ir aktīvizējama, pielietojot gan diplomātiskas, gan revolūcionāras metodes. Mums jācīnās atklāti, pozitīvi un jāuzņemas apzinīgas cīņas vešena pret mūsu tautas ienaidniekiem šeit un Latvijā. Jāpieņem vismaz „agresīva aizstāvēšanās metode". Diplomātija lietojama tikai tad, kad „lietas iet", pretējā gadījumā izvēršams pretuzbrukums, kā sabiedriskā un kultūrālā, tā politiskā laukā. Visbeidzot runātājs uzsvēra, ka Dzimtenes Balss gadiem daudzinātā doma, it kā runas autors un citi šeit esot pret tautu Latvijā, ir nepārprotami nepatiesa. Nobeigumā V. Upeslācis citēja deportētās Elzas Stērstes dzejoli par dzimtenes mīlestību.

Dr. A. Šteins, šī kongresa idejiskais ierosinātājs, referēja par tematu — Vai parlamentāras sistēmas atjaunošana trimdā ir iespējama un vēlama. Būtībā temats bija par pagaidu saeimas atjaunošanu brīvajā pasaulē. Viņš motivēja šo priekšlikumu ar vajadzību apvienot visu trimdas tautu, jo Latvijā „viss ved uz genocīdu". „Jāmeklē jauni, citi cīņas veidi, jo citas varas mums brīvība nedos", turpināja runātāja.

Pēc referāta sekoja dzīvas debates.

A. Šilde no Vācijas garākā referātā iezīmēja šādu ainu Pad. savienības pārvaldītajā Latvijā: Latvija pastāv, bet kā PSRS surrogāts, beztiesiska — „nebrīva Latvija nebrīvā Krievijā". Rusifikācijas politika jau izvērtusies par substitūcijas politiku. Bez jauktām laulībām, tiek jauktas latviešu skolas kopā ar krievu parallēlklasēm un krievu skolu. ⅔ skolās apbalvotie ir krievi. Apzinīgo pārkrievināšanu nosaka „partija", ne valdība, un pie tam Latvijas komūnistu partija neeksistē — tā ir Pad. savienības fileāle (Nesen iebraukušie krievi balsoja Jūrmalas „vēlēšanās"). Visas direktīvas pienāk no Maskavas un kom. partijā biedru vairums nelatvieši. Latvijas kom. partijā ir 70 tautību (!) pārstāvji!!! Uz universitāti tiek pa lielākai daļai privilēģētie un komjaunieši, kas bieži ir „mazspēcīgākie" un netiek līdz studijām.

Ticīgo vajāšana tiek pastiprināta. Internacionālā audzināšana uzspiesta, bet jaunatnes liela daļa negrib par kom. doktrinām neko dzirdēt. Strādnieku „paradīzē" strādnieki tiek eksploatēti — metallstrādnieka alga pielīdzināma vācu vai kanadiešu bezdarbnieka pabalsta apmēram! (Poļu strādnieki jau streikoja nesen!). Algas būtībā mazākas nekā uzskaitītas, jo bieži jāstrādā sestdienās — par brīvu!, toties mākslinieki arodbiedrībās un funkcionāri situēti labi!

Latviešu inteliģence mēģina saglābt latviešu kultūru, bet Maskava uz katra soļa mēģina sastindzināt — „Latv. PSRS" zinātnes attīstās kā visas Pad. sav. zinātnes. Bet cīņa pret rusifikāciju turpinās kā Latvijā, tā ārpus tās (austrumos). Zināmā mērā Latvijas skaistums

(Turpinājums 20. lp.)

MANČESTRA

Latviešu ev. lut. draudzes svētdienas skola mācību nobeigumu rīkoja baznīcas zālē ar svētbrīdi un bērnu priekšnesumiem. Tā kā draudzes māc. K. Freimanis slimības dēļ aktā vēl nevarēja piedalīties, svētbrīdi vadīja draudzes priekšnieks A. Ozols. Dalībniekus uzrunāja skolas vadītāja G. Skudra un klases audzinātāja E. Grabaža. Skolas absolventus brāļus Paulu un Jāni Kūlīšus draudze un skola apbalvoja grāmatām. Audzēkņi skolotājiem un mācītājam pasniedza ziedus.

Pārdodami 2 akri dabas skaistuma ar vasarsmītni

balto bērzu un kļavu parkā, gleznainā Nottawasaga upes krastā, Saulaines robežās, 50 jūdzes ziemeļos no Toronto. Informācijai zvanīt vakaros 661-7568 vai 223-3869.

Saules jostas uzvedumā Dziesmu svētkos Toronto ar klusuma brīdi pieminēja Arnoldu Bāliņu. Austrālijas deju kopas Sprigulītis un Jautrais pāris uzveduma dalībnieki, pirmajā rindā no kreisās: Daina Eglāja, Prue Page, Ināra Zemīte, Sarma Vanaga, Sane Upeniece, Inese Volka, Dzintra Volka, Ilga Zodiņa, Maruta Dariusa, Margrieta Kagaine, Anne Dīna (Deans), un Dace Bobeta: 2. rindā: Anita Misiņa, Māra Siksna, Alpa, Anna Majoriņa, Ilona Sauka, Gunta Rasmane,, Marce Briede, Lelda Ramma un Skaidrīte Dariusa; 3. rindā: Anita Apsīte, Gundega Zariņa un Māra Sniedze; 4. rindā: Judīte Šmite, Miķelis Bračs, Daris Bārda, Kārlis Paegle, Pēteris Pincers, Arnis Siksna, Māris Siliņš, Arnolds Kaģis, Alberts Vaļikovs, Imants Līcis un Juris Ruņģis. Aizmugurē: Jānis Blūms,, Jānis Dušelis, Andrejs Upenieks, Jānis Gulbis, Mārtiņš Stevarts, Jānis Bērziņš, Olavs Ritenis, Andris Kariks un Ojārs Bobets. Foto: J. Liģers

Spožs svētku kopkoŗa koncerts

Pēc vairākām lietainām dienām dziesmu svētku sarīkojumu laikā nu atkal spīdēja saulīte liela kopkoŗa koncerta dienā. Prieks bija vērot mūsu daudzās dziedoņu vienības pulcējamies koŗu gājienam parkā pie Sv. Andreja baznīcas. Uzmudinoši pacēlās koŗu karogi, par daudziem tāliem dziedoņu ceļiem liecināja koŗu nosaukumu zīmes, krāšņi mirdzēja tērpu krāsas un jūsmīgi smaidošās dziedoņu sejas solīja skaistu koncerta izskaņu. Visā ceļa posmā līdz koncerta vietai koŗus gājienā sirsnīgi sveica koncerta gaidītāju tūkstoši.

Kopkoris tuvojās tūkstotim un bija krāšņs savā stājā klausītāju priekšā. Skaitliski ievērojamu simfonisko orķestri, kas pavadīja kopkori, veidoja Toronto simfoniskā orķestŗa mūziķi. Himniski, labi nosvērtā plūdumā skanēja Kanadas valsts himna Jāņa Kalniņa vadībā, ar labi veidotu kāpinājumu noslēgumā. Tai sekoja rīcības komitejas priekšsēža Žaņa Šmita uzruna. Jānim Kalniņam diriģējot kopkori un reizē klausītāju tūkstošu pulku, iespaidīgā pacilātībā skanēja mūsu tautas lūgšana — Dievs, svētī Latviju.

Tālāk koncerta gaitu ievadīja Arvīds Purvs ar Pēteŗa Barisona Dzimtenei (Rūdolfs Bušs) — kantāte korim un orķestrim. Dziļu izjūtu bagāta kompozicija, kas prasa krietnu sagatavošanu. Dziedājums labi saistīja, lai gan bija vēlēšanās dzirdēt visu balsu grupu un orķestŗa precīzāku ritmisku sadarbību. Kantāte izskanēja ar labi izturētu un spožu beigu kadenci. Ernests Brusubārdis diriģēja Jāzepa Vītola Rīgā pirku sirmu zirgu (daina), Andreja Jurjāna Aiz azara augsti kolni (T. dz.) un Imanta Saksa Visi vēji mani pūta (T. dz.). Raiti, spoži un labā paklausībā diriģentam ritēja pirmā. Labā Latgales izrunā un skaidrā dikcijā veidojās otra, spirgtā ritmā un attiecīgi labi izteiktu dinamiku atsevišķos dziesmas pantos, ieskaitot skaidro dziesmas noslēgumu. Klausītāji sumināja klātesošo komponistu Imantu Saksu. Sirsnīgā mīlīgumā veidojās Jāņa Kalniņa diriģētā viņa paša dziesma Kuŗš putniņš dzied tik koši, ar dinamiski skaistu nobeigumu.

Emīla Dārziņa Sapņu tālumā (Aspazija) Alberta Jēruma vadībā bija burvīga savā priekšnesumā — skaidri izteikti balsu grupu iekritieni, dziesmas vidusdaļa, kas prasīga intonācijas ziņā, risinājās lielā pievilcībā, bagātā dinamiskā izteiksmē un noslēdzās ar labi izteiktu „neatsaucama". Arvīda Purva vadībā skaisti izskanēja Aldoņa Kalniņa Latgale (Skaidrīte Kaldupe) — programmas vienīgā sieviešu koŗa dziesma. Labs bija altu dziedājums ar labi izteiktu soprānu pavadījumu un 1. altu ieskaņas pavadījums nobeigumā. Jāņa Norviļa Balsis (Jonāss Miesnieks) diriģenta Ernesta Brusubārža vadībā jauki veidojās un izskanēja tīrā, skaidrā harmonijā. Dziesmu atkārtoja un klausītāji godināja komponistu Jāni Norvili. Komponistu vēl sumināja par nākošo viņa dziesmu programmā — Spīdi nu, saulīte, ko diriģēja A. Jērums. Dziesmas pievilcīgais nošu raksts izteicās skaistā ritmā.

A. Jēruma vadībā krāšņi veidojās J. Graubiņa Maza biju neredzēju. Solo te dziedāja Ileana Pētersone ar labskanīgi izturētu dziedājumu, ko labi atbalstīja visu koŗa balsu izteiksmīgi veidotais pavadījums. Skaista bija solistes tālākā sadarbība ar kori dziesmas citos posmos. Dziesmai labi veidots nobeigums. Koris diriģenta A. Purva vadībā raitā, ritmiski veiksmīgā plūdumā labi parādīja T. Ķeniņa dziesmas Ganiņš biju, ganos gāju (T. dz.) pievilcību. Izteiksmīgi parādījās atsevišķo balsu grupu loma. Klausītāji godināja komponistu T. Ķeniņu. Iespaidīgi A. Purvs veidoja Emīla Melngaiļa Pūt, vējiņi (T. dz.). Vīri savā lomā ar katru dziesmas pantu pieauga samērīgi izskaņas spēkā un sieviešu balsis vieglā, labi ritmiskā, ātrā tecējumā izsauca mirdzošu, krāsainu skaņu pazibēšanu pārmaiņus dažādās koŗa vietās. Pilnskanīgi krāšņumā izskanēja dziesmas pēdējie divi panti visu balsu labā sadarbībā.

Otru koncerta daļu ievadīja vīru koris, kas šajos svētkos bija ievērojami kuplāks balsu ziņā. Diriģents J. Barušs vadīja B. Skultes Dainu zeme (Lilija Auza), Emīla Dārziņa Mirdzi kā zvaigzne (Kārlis Jēkabsons) un Alfreda Kalniņa Šurp, brāļi (Kārlis Skalbe). Labā paklausībā diriģentam vīri dziedāja līdzeni, mierīgi un pirmās dziesmas nobeigumā, pieaugot vienmērīgi spēkā, izskanēja kuplā saderīgā kadencē. Labi risinājās Mirdzi kā zvaigzne, noslēgumā jauki izceļoties atsevišķu balss grupu krāsainībai. Dziesmu atkārtoja. Tāpat visu uzmanību saistīja Šurp brāļi. Labi atsevišķu balss grupu dziedājumi — precīzi un skaidri. Sevišķi labs bija visu balsu kopējais sauciens — šurp, brāļi, ar ļoti noteikti izteiktu uzsvaru. Jau nākošajā taktī, maza ritmiska kļūme basu grupā nespēja mazināt dziesma koši varenu izskaņu nobeigumā.

Turpinājumā jauktais koris kopā ar orķestri izpildīja Jāzepa Vītola Beverīnas dziedoni (Auseklis). Orķestra ievada spēlei atskanot, mūsu lielā skaņraža gars šķita nolaižamies pāri lielajam klausītāju pulkam, ko pārliecinoši apliecināja jau pirmās koŗa dziedātās dziesmas frazes. Labi bija vīri savā lomā. Iespaidīgi bija „ai" orķestŗa pasvītrotā atbalstā. Labi izcēlās basu grupa, skaidri apliecinot — „Dziesmu vara aizdzina kaŗu" un viss koris spēcīgi, saderīgi uztvēra — „Tautu izglāba dziesmu gars". Diriģents Ernests Brusubārdis, pēc spožas koŗa izskaņas, noslēdza šo neaizmirstamo skaņu darbu ar izteiksmīgu orķestŗa spēli. Dziesmas iespaids bija brīnišķīgs.

Jauná, savdabīga parādība dziesmu svētku programmā bija Alfr. Kalniņa Līgo dziesmas no operas Baņuta. Diriģēja A. Purvs. Te daudz raitas orķestŗa spēles, daudz saistošu meldiņu sieviešu balsīm un visam jauktajam korim, vietām skaista atsevišķu koŗa balsu rotaļīga sadarbība ar orķestri, un orķestŗa labais atbalsts korim. Skaisti bija Pavadāmi Jāņa dienu veidojumi, kas aizveda dziesmas līdz spožai un varenai beigu izskaņai. Andreja Jurjāna Tēvijai A. Jēruma vadībā skanēja noteikti precīzā ritmā, jūsmīgā izteiksmē, labā dikcijā un skaidrā balsu saderībā. Soliste Ileana Pētersone skaisto dziesmas lūgšanu veica ar lielu lūgsnas sirsnību, brīnišķīgu balss izskaņu, apbrīnojamu vieglumu un spēcīgi kuplu balss pāreju augšējo toņu pakāpēs. Sirsnības pilni bija dziedājuma beigu vārdi. Koris turpināja dziesmu ar ļoti skaidru noteiktību un labā kāpinājumā spoži to nobeidza. Dziesmu atkārtoja, sākot ar solistes dziedājumu.

Koncertu beidza ar Jāņa Medina Tev mūžam dzīvot, Latvija (V. Plūdons), ko klausītāji pieceļoties dziedāja līdz. Klausītāji sirsnīgi sumināja virsdiriģentus un dziedātājus. Tūkstošiem mutautiņu vicinājās atvadam. Koncerta izskaņa ilgi paliks atmiņā ikvienam, kam dvēseles dziļumos klusi smeldz latvju tautas likteņgaitas. Koncerta telpas nebija ideālas dziesmu pilnīgai uztverei. Te bija vietas, kas akustiskās situācijas dēļ, neļāva visu izskaņu pilnīgi uztvert. Biju laimīgā pozicijā. Priekšnesuma dziesmas man atklājās visā savā pievilcībā. To izskaņu paņēmu sev līdz ilgai piemiņai ar dziļu pateicību ikvienam, kas radīja šo iespēju.

Viktors Rundāns

Laikraksts
LATVIJA
AMERIKA
atsevišķus numurus var pirkt Toronto latviešu veikalos un DV grāmatnīcā 491 College St. kā arī LA spiestuvē 125 Broadview Ave.

Izīrējama vasarnīca ar visām ērtībām
Midlandes tuvumā.
Mērenas cenas. Zvanīt Toronto, tel. 757-3050.

PAVADIET ATVAĻINĀJUMU un NEDĒĻAS NOGALES
skaistajā Nipissing ezera 10,5 akru salā
SANALULU CAMP
PRIEŽU MEŽS, ZIVJU BAGĀTĪBA, PELDĒŠANĀS SMILŠU LĪCĪ
Tuvākai informācijai lūdz zvanīt: K. SUNTAŽS Toronto, (416) 751-6829 — Nipissing (705) 724-5910, vai rakstīt — 51 Wexford Blvd., Scarborough, Ont. M1R 1L2

Bagāta izstāde

Architektes Itas Ozolas gleznu skati no Argentīnas Sv. Jāņa baznīcas zālē Toronto 30. jūnijā atklāja Latviešu nacionālās apvien. Kanadā valdes priekšsēdis T. Kronbergs, bet māc. J. Mekšs no Brazilijas, kas ir arī Nova Odesas ev. lut. draudzes mācītājs, iepazīstināja ar Brazilijas latviešu baznīcas Nova Odesā projektu, kam māksliniece darinājusi lielu altāra gleznu un rotājusi ar saviem gleznojumiem desmit baznīcas logus. Skati, kas ilga četras dienas, apmeklējuši ap 200 personas. No 49 izstādītiem darbiem — eļļā un tušas zīmējumiem, pārdoti 25. Izstādes laikā māksliniece vēl darinājusi 18 grafiskos darbus.

Pusei gleznu ielogos ievietoti latviskie raksti — intarsijas, ko rūpīgi veicis Fricis Vilmanis. Vienu savu gleznu ar tautasdziesmu tēmu — Lakstīgala kroni pina — Ita Ozola dāvināja ja Sv. Jāņa draudzei. Gandrīz visas viņas gleznas veltītas tautasdziesmu motīviem: Pūt, vējiņi; Saulīt' tecēj tecēdama, Ai, zaļā līdaciņa, Es meitiņa u. t.t. Visu gleznu kompozicijā, tāpat kā tautasdziesmās, valda noteikts ritms. Eļļās un tušās dominē latviešu sieviete, jo tā sacerējusi visvairāk tautasdziesmu. Māksliniece lieto dažādas, labi saskaņotas krāsu kombinācijas. Tās ir ļoti dzīvas un saista uzmanību. Dažu gleznu aizmugures fonos ievīti raksti, stilizēti putni un lauku ziedi. Pirms Toronto viņai bija izstāde Montrealā.

Ita Ozola 1962. gadā beigusi Argentīnas universitātes Buenosaires architektūras un pilsētu būvniecības fakultāti ar architektes grādu. Paralleli studijām, laikā no 1952. — 1969. gadam, mācījusies vairākās mākslinieku darbnīcās, gūstot plašu pieredzi tušas, akvareļu un eļļas technikā. Reizē pievērsusies koka un cementa sienas gleznu veidošanai. Pirmā patstāvīgā izstāde notikusi 1967. g. Buenosaires, nākamā 1969. gadā Sampaulo, Brazilijā. I. Ozola gatavojusi arī vairākas skatuves dekorācijas Argentīnā un Brazilijā 1976. gadā sākusi darināt tušas darbus ar latvju rakstu motīviem, kā arī strādāt ap latvju tautasdziesmu variācijām eļļā. Trešā patstāvīgā izstāde bijusi nesen Montrealā ar eļļas un tušas darbiem.

Ita Ozola jau piecus mēnešus strādā savā profesijā Kanadā, „Architect Owen" firmā Ošavā, veicot galvenokārt grafiskos ietērpus un maketus. Pēc dažām nedēļām viņa sagaida iecelojam Kanadā savu ģimeni: vīru Visvaldi Ozoliņu, meitas Edīti un Māru un dēlus Voldemāru un Kārli. Ita Ozoli pārvalda trīs svešvalodas — angļu, spāņu un vācu.

Mākslinieces izstādi Toronto apmeklēja arī ap 30 personu liela Venecuēlas latviešu grupa, to vidū arī mācītājs Rācenis un Latviešu dienu delegāts V. Vītols.

—vs—

Austrālijas Jautrais pāris un Sprigulītis trijās izpārdotās izrādēs sajūsmināja dziesmu svētku dalībniekus Toronto. Augšējā attēlā dejotājas slaidajā pag Foto: J. Liģers

Latvijā mūs dzird

(Turpinājums no 9. lp.)

tālāk. Iesniegumos jāoperē ar skaidriem faktiem, ne minējumiem. Ja uz Pad. savienību sūtītās ierakstītās vēstules pazūd, attiecīgā pasta iestāde rūpējas par atmaksu. Brūveņu ģimenei atdresētās vēstules ieteicams reģistrēt. Vēstuļu jautājumā izteicās V. Zante, P. Reinhards, D. Vallena u.c. Helsinku vienošanās pārkāpumi no Pad. savienības puses reģistrējami, lai ar tiem varētu nākt klajā Belgradas konferencē. Pie ASV kongresa darbojas īpaša komiteja, kas šādas sūdzības sakopo.

Internacionālam patēriņam Andris Kārkliņš reprezentējas kā Andrēs El Leton.

Atgriežoties pie koncerta programmas, ko dzirdējām trešdienas pēcpusdienā, jau pašā sākumā jākonstatē, ka Andris ir talantīgs mākslinieks, kas labi pārvalda savu instrumentu, un ir sevišķi iespaidīgs spāņu flamenko mūzikas interpretācijā. Kā dziedonis Andris ir mazāk sekmīgs, kaut gan viņam plaša un spēcīga balss.

Klausītāji šoreiz dzirdēja jau pieminēto flamenko mūziku, ļoti iespaidīgu meksikāņu tautasdziesmu „Bez mīlestības", divas laikmetīgas angļu dziesmas un vairākas latviešu tautasdziesmas, dažas no tām visai savdabīgos aranžējumos. Tradicionālā tautasdziesma „Kur tu škriesi, vanadziņi" bija visinteresantākā šajā katēgorijā, jo tieši šajā dziesmā mūzikālais aranžējums bija neparasts, bet klausītāja ausij sagestējošs.

Protams, mākslinieka nācās sniegt arī pāris piedevas, kas vēlreiz apliecināja izteikto faktu, ka spāņu tautas mūzika ir Andŗa Kārkliņa forte.

Aleksandrs Kārkliņš

jautāja referents. Viņš brīdināja no asu un nepārdomātu lēmumu pieņemšanas un publicēšanas, it sevišķi, ja tie vēršas pret sabiedrībā pazīstamām personām.

V. Upeslācis un T. Kronbergs paskaidroja, ka LNAK vadība ieņēmusi nostāju pret atsevišķu gadījumu, ko uzskata kā atsevišķu individu rīcību, izsakot neapmierinātību par izrīcībām ar kultūras sakaru komiteju. Ā. Šilde brīdināja no apciemojumiem dzimtenē, jo pieredze rāda, ka ir gadījumi, kad apciemotāji demorālizēti un iebaidīti viņu piederīgo dēļ. V. Upeslācis vēl norādīja, ka „mēs cenšamies novilkt līniju un nostātīties ar savu spriedumu pret lietām, par kurām mums ir jāieņem viedoklis". Dr. A. Ritmanis aicināja pievērst vairāk uzmanības mūsu jaunatnei un cildināja tās centienus kultūras darbā. Viņš arī aicināja neņemt no jauniešiem ieejas maksu nopietnos kultūrāla rakstura sarīkojumos.

Beigu vārdā I. Spilners atzina, ka „mēs esam izkristallizējuši ieskatus un savas atziņas izteikuši kā vīrs pret vīru".

O. K.

Gitaras mūzika un skats 76

Dziesmu svētku laikā bija daudz blakus sarīkojumu, to vidū arī jaunā latviešu mūzika Andŗa Kārkliņa ģitaras koncerts, savienots ar vokālo mākslu Skats '76 ietvaros Internacionālajā studentu centrā Toronto universitātes kompleksā.

Andris Kārkliņš no Ņujorkas reprezentēja savu mākslu jaunas un dažkārt neparastas publikas priekšā. Daudzi no klausītājiem uz šo koncertu bija ieradušies ļoti raibos T-kreklos, ādas sandalēs un pat daļa klausītāju basām kājām. Izraudzītā telpa spēja uzņemt tikai ap 70 klausītāju. Lielajam vairumam izdevās atrast vietu pie galdiņiem, bet daļai klausītāju nācās sēdēt uz grīdas.

Visumā atmosfaira bija informāla, kā to liecināja arī mākslinieka koncerta „tērps" — daudzkrāsains krekls ar zilām džīnām (biksēm). Andŗa Kārkliņa vārds jau visai pazīstams. Viņš spēlē savu instrumentu (klasisko ģitaru) jau ilgākus gadus un tās pavadījumā arī dzied dažādās valodās. Gada laikā viņš sniedz ap 20 koncertu — gandrīz vienmēr ar ļoti vispusīgu repertuāru. Līdz šim jaunais mākslinieks koncertējis Anglijā, Vācijā, Meksikā, Gvatemalā, Kanadā, ASV un Austrālijā.

Viņš arī nule kā iekaŗojis skaņu plašu tirgu ar jaunu un ļoti pievilcīgu plati, kuŗā ieskaņota spāņu flamenko ģitaras mūzika.

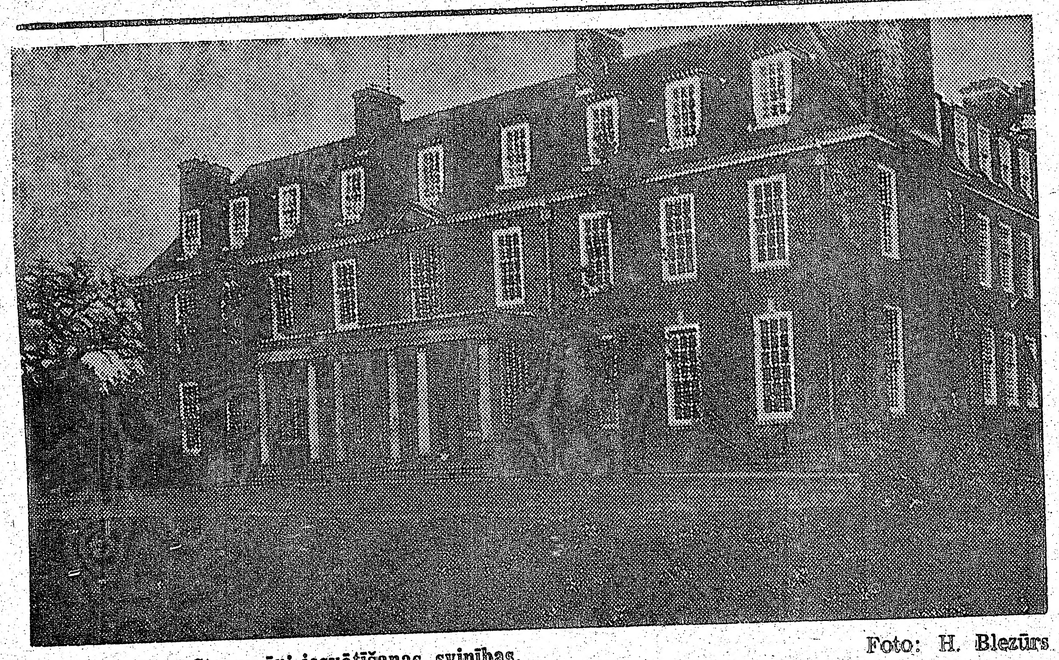

Lauku īpašuma Straumēni iesvētīšanas svinības. Foto: H. Blezūrs

IEPAZIŠANĀS BALLE

Dziesmu svētki nebūtu dziesmu svētki, ja iepazīšanās balle kaut kādā veidā būtu bijusi aizmirsta. Tradicionāli tas ir visai ievērojams notikums, uz kuŗu sevišķi pulcējas jaunieši. Protams, arī vecā paaudze grib šad un tad iepazīties, un tādā ziņā latviešu balle ir vienmēr vislabākā vieta. Tā 1. jūlija vakarā pulcējās ap 1.000 dalībnieku Šeratona viesnīcas Grand Ballroom telpās, kur iepazīšanās notika visai formālā veidā. Par deju mūziku rūpējās visiem labi pazīstamā deju kapella Runči.

Šajā sarīkojumā bija iespēja satikt tautiešus no visām pasaules malām, ieskaitot pat visai patālo Austrāliju. Protams, pārsvarā bija jaunākā paaudze: meitenes, tērpušās gaŗās vakara kleitās un jaunekļi savos jaunākās modes uzvalkos. Visi bija tērpušies samērā formāli, lai gan īsti lielā un formālā svētku balle notika divus vakarus vēlāk.

Kaut oficiālā iepazīšanās bija izplānota balles laikā, tā saucamā neoficiālā iepazīšanās sākās jau agrā pēcpusdienā viesnīcas gaiteņos, restorānos, viesnīcas bāros un, protams, svētku informācijas telpās. Liela daļa jauno svētku dalībnieku bija konstatējuši, ka arī daiļamatniecības izstādes telpas ir laba vieta sapazīties. Kāda latviešu meitene no Ņujorkas pavēstīja: „Man vēl nav laimējies satikt kādu smuku jaunekli. Visi tādi vecāki cilvēki šajā izstādē, bet situācija jau var mainīties no stundas uz stundu'. Un, pretēji šim ziņojumam, kāds jautrs zēns no Kalifornijas informēja: „Es braucu uz latviešu dziesmu svētkiem tikai tādēļ, lai satiktu latviešu meitenes. Man jau ir laimējies satikt vairākas — vienu pat no Vācijas". Abi jaunieši bija kautrīgi un negribēja izpaust savus uzvārdus.

Salīdzinot ar iepriekšējiem dziesmu svētkiem Ziemeļamerikas kontinentā, likās, ka dažiem sadraudzēšanās jau kļuvusi par problēmu: vispirms jāsarunājas divās vai trīs valodās, jābūt mašīnai un naudai un bez tam — jāatrod piemērota vieta un laiks. Arvien grūtāk atrast laiku, kaut gadskārtējie atvaļinājumi kļūst gaŗāki. Kaut arī pastāv visas šīs grūtības, sadraudzēšanās uz dejas grīdas vai pie bagātīgi klātiem latviešu galdiem ir un paliek viena no mūsu populārākajām tradicijām.

A. K.

Visa laba kalniem b (pa labi).

Visu

Kanadas visu konfesi jūlija Sv. P mīcā bija pu lūdzēju. Pā ērģeļu prie ansamblis fijas (Velta bene, Silvija Dagnija u Guntas Plo A. Rundān mā dziedāj pozīciju Die liturģijas v brīdi un Bi Kad dabas

Ievada Toronto ev tāji J. Cāli Gaide, Sv prāv. B. Ba Prāv. A. Vo svētrunā svētku stip kiem. No viena ir dziesmu sv himna. Šod

Dzinta

Portlande neju no kr beidza Tor laikā 3. jū apmeklētāj ap 1000 sēd asons Sher bija apmek apmēram pertuāra pirmatskan rakstījušas Brigita Rit Ritmaņa t

Program Raimonda arī tautas mi, kuŗān grammas atkārtojum di ansamb jai pianist Osei. Pēc

Visa laba Jāņu zāle... Līgo svētkos Saulainē no Katskilu kalniem bija ieradušās Iveta Trautmane un Jana Butkēviča (pa labi). „Saulaine ir skaista," bija viņu vienprātīgs atzinums.
Foto: J. Liģers

Visu konfesiju dievkalpojumā

Kanadas 6. Dziesmu svētku visu konfesiju dievkalpojums 1. jūlijā Sv. Paula anglikāņu baznīcā bija pulcinājis ap 800 dievlūdzēju. Pēc Anitas Rundānes ērģeļu priekšspēles mūzikālais ansamblis Melodija no Filadelfijas (Velta Nama, Anita Rubene, Silvija un Ilga Erdmanes, Dagnija un Edīte Bērziņas) Guntas Plostnieces vadībā un A. Rundānes ērģeļu pavadījumā dziedāja Ādama Ores kompoziciju Dievnamā. Pēc ievada liturģijas vēl dzirdējām Svētbrīdī un Billinga — V. Baštika Kad dabas ainu krāšņumā.

Ievada liturģijā piedalījās Toronto ev. lut. draudžu mācītāji J. Cālītis, A. Briedis un I. Gaide, Svētos rakstus lasīja prāv. B. Baginskis no Čikagas. Prāv. A. Voitkus no Montrealas svētrunā pieminēja dziesmu svētku stiprinājumu trimdiniekiem. No daudzām dziesmām viena ir atskanējusi ikkartos dziesmu svētkos. Tā ir Latvijas himna. Šodien mēs lūdzam tēvijai brīvību. Lai šajos dziesmu svētkos stiprinām sevi ticībā, lai Latvija atkal būtu brīva. Lūgšanas vārdos māc. R. Ekšteins izlūdzās Dieva gādību un svētību mūsu daudz cietušajai tautai.

Čelliste Linda Alļe spēlēja J. S. Bacha Adagio A. Rundānes ērģeļu pavadījumā, Alma Mača deklamēja Leonīda Breikša Dziesmu Daugava. Māc. I. Gaide dziedāja lūgšanu Mūsu Tēvs, beigu posmā pievienojoties visiem dievlūdzējiem. Beigu vārdos archibīskaps A. Lūsis aicināja neaizmirst mūsu sūtību, jo esam brīvībā, kas daudziem liegts. Lai mūsu dziesmu svētki pauž mūsu garīgās vērtības. Lai skolās nebeigtu skanēt latviešu valoda, koros latviskās dziesmas un lai dievnamos neredzētu tikai sirmas galvas, Pēc svētīšanas draudze vienojās latvju tautas lūgšanā. Dievlūdzēju vidū bija arī nesen brīvībā izkļuvušais māc. Jānis Šmits.

O. K.

Dzintars visiem patika

Portlandes Dzintars savu turneju no krasta līdz krastam nobeidza Toronto dziesmu svētku laikā 3. jūlijā. Dziesmu svētku apmeklētāji bija atsaucīgi, jo ap 1000 sēdvietu lielā Four Seasons Sheraton viesnīcas telpa bija apmeklētāju pārpilna. No apmēram 23 dziesmu lielā repertuāra sešas bija Dzintara pirmatskaņojumi, kam mūziku rakstījušas Lolita Ritmane un Brigita Ritmane - Ose ar Andŗa Ritmaņa tekstiem.

Programmā bija arī vairākas Raimonda Paula kompozicijas, arī tautasdziesmu pārfrazējumi, kuŗām bija veltīta programmas vidus daļa. Bija arī atkārtojumi un piedevas un ziedi ansambļa mūzikālai vadītājai pianistei Brigitai Ritmanei-Osei. Pēc sadalījuma un saturā vakara programma bija trīs daļās: dažāda satura dziesmas, stilizētas tautasdziesmas un patriotiskas dziesmas. Starp deviņiem dziedātājiem bija arī amerikānis Artūrs Livermors ar vairākiem solo dziedājumiem. Ansamblī solo dziesmas vēl pārstāvēja Ilga Damberga, Inta Kurmiņa un Aivars Saukants. Ansambļa dziedātājos vēl ir Lolita, Alberts un Andris Ritmanis (ansambļa administrātors). Vienībai klāt nākušas Andra un Laura Zommeres. Ar bungām veikli rīkojās Mārtiņš Rubenis. Lolita Ritmane dziedājumus pavadīja ar basa ģitaru un spēlēja flautu.

Koncertu publika uzņēma ļoti atsaucīgi, aplaudējot katrai dziesmai. Iepriecināja krāsainie kostīmi un īpatnējais aranžējums. Tautasdziesmu parafrazes ansamblis dziedāja stilizētos tautas tērpos. Sevišķu ievērību izpelnījās solo dziesma Ceļinieks (Andŗa Ritmaņa vārdi) A. Livermora dziedājumā, kuŗu atkārtoja, tāpat Brigitas Ritmanes — Kur ir manas mājas. Klausītājiem arī patika Lolitas Ritmanes dziesma Dod manai tautai brīvību (A. Ritmaņa vārdi). Programmā pēdējā dziesma — Un ticam, ceram mēs vēl — bija veltīta kaŗavīriem. Pirmatskaņojums Rīts ar archibīskapa Arnolda Lūša vārdiem un Lolītas Ritmanes mūziku bija veltīts Dzintaram Sietlas dziesmu svētkos 1975. gada jūlijā. Dzintars vairākas dziesmas nodziedāja arī darbinieku vakariņās pēc koŗkoŗa koncerta.

V. S.

Apbalvojumi izpildītāju mākslinieku konkursā

Žūrijas komisijā darbojās priekšsēdis T. Ķeniņš un locekļi — V. Dambrāne, A. Štrombergs un Alb. Jērums. Dziedātājiem 1. godalga dalīta; 250 dol katra saņēma Anita Rubene un Silvijas Erdmane. Instrumentālistiem vecākā katēgorijā 1. godalga 300 dol. piešķirta Lindai Alļei; otru godalgu nepiešķīra. 100 atzinības balvu saņēma Ilze Akerberga. Pianistiem vecākā katēgorijā: 1. godalgu nepiešķīra; 2. godalgu 200 dol. saņēma Rita Strautiņa. Instrumentālistiem jaunākā katēgorijā: 1. god. 250 dol. Ērikam Kancānam; tam pašam arī īpaša DV goda balva 150 dol. par izcilāko latviešu mūzikas atskaņojumu konkursā — Jāņa Mediņa Latvju dainas vijolei. 2. god. 150 dol. Lalitai Saliņai; tai pašai arī īpaša rīcības komitejas goda balva 100 dol. par otru labāko latviešu mūzikas atskaņojumu konkursā — A. Šturma Svīta flautai. Vēl 2. godalgu, 150 dol. katrs, saņēma Margrieta Upeniece un Dainis Romans. Pianistiem jaunākā katēgorijā: 1. god. nepiešķīra; 2. godalgu, 150 dol. katru, saņēma Imants Mežaraups un Pēteris Zariņš. 100 dol. atzinības balvu piešķīra Ronaldam Princim. Ārpus konkursa īpašu 100 dol. Toronto Latviešu nama valdes un dāmu komitejas balvu saņēma Arturs Jansons par nozīmīgāko atskaņojumu jauno mākslinieku koncertā — J. Mediņa sonātu altvijolei.

(ls)

Jānis Krūmiņš

Dzimis 1925. g. 30. jūlijā,
Miris 1976. g. 27. jūnijā

Mīļā piemiņā paturēs

Visvaldis un Velta Brumeļi

No mums šķīries mūsu mīļais tēvs un vīrs

Jānis Krūmiņš

dzimis 1925. gada 30. jūlijā Sesavā,
miris 1976. gada 27. jūnijā Toronto.

Mīļā piemiņā patur

meita, sieva un radi Latvijā.

Mūsu sirdsmīļais, labais brālītis mākslinieks-skolotājs

Ansis Stunda

Dzimis 1892. gada 2. decembrī Jelgavā,
miris 1976. gada 25. jūnijā Rīgā.

Mīlestībā un pateicībā viņu piemin

māsas: Alīse Osis, Marta un Anna Stunda, ASV, krustdēls Jānis Osis, Rīgā. Mazbērni Mārīte un Svens Osis, tuvinieki un draugi Latvijā, Kanadā, ASV un citur plašajā pasaulē.

NAMS PIE BALTIJAS JŪRAS

LIDIJA LIDEKA

ROMĀNS

(41. turpinājums)

Mans lūgums iestāties vācu meiteņu ģimnazijā ir pieņemts, un ar janvāra vidu es varu sākt iet skolā. Kurā klasē esmu ieskaitīta, rakstā nav minēts, un arī svešā meitene nezina to pastāstīt.

Jauno ziņu nodevusi, meitene vēl brīdi pamīņājas sniegā, tad nosaka paklusu: — Auf Wiedersehen! — un veikli aiziet pa gurkstošo, glāžaino ielu.

Reizē ar Hāzenfūsa kundzi kāpjam trepes. Trepju galā stāv abi mazie dvīņi — Francis un Fricis nosmulētām, smejošām mutēm un ķiķinās. — Puikas plaukšķina roķeles un slēpjas viens aiz otra muguras.

Māte paliek gaitenī runājoties ar Hāzenfūsa kundzi, bet es steidzos istabā.

Izņemu no galda atvilknes vēstuļu kastītes atslēgu un, nometusi mēteli, skrienu pa kāpnēm lejā. Trīs, četrus kāpienus reizē. —

Nepacietīgi slēdzu ar ierūsējušo slēdzeni vēstuļu kastīti.

Tur iekšā gul viena vienīga vēstule, bet tā nav man. Tā ir adresēta apakšējā stāvā dzīvojošam vecam atraitnim Šmita kungam.

Gausi aizslēdzu kastīti un lēni kāpju trepes.

— Būs rītu! Būs rītu! — čukstu savai jaunajai, nevaldāmajai sirdij. —

Pusdienās māte cep no Vīndedzēm līdzi paņemto žāvēto cūkas gaļu un vāra kartupeļu biezputru. Man ēdiens nav prātā. Tikai ar mokām noēdu man uzlikto porciju, lai neapbēdinātu māti.

„Vai tu priecājies par jaunajām skolas gaitām?" māte iejautājas, celdamās no galda.

„Priecājos gan," saku.

„Tu tā runā, bet tavi vārdi mani nepārliecina. Tu pašreiz domā ko citu, vai ne tā, Rudīt?"

Es neatbildu mātei, bet, piecēlusies no galda, pieeju logam un skatos uz jūru, kur apvāršņa mala saplūst ar saulē zibošajiem ūdeņiem.

Māte, nesagaidījusi atbildi, iziet ar pusdienu traukiem virtuvē un atstāj mani vienu.

Kad viņa atkal atgriežas, esmu ģērbusies mētelī, botēs, cimdos un lakatā.

„Kur tu?" grib zināt māte.

„Pastaigāties."

„Uzmanies jel! Nesarijies auksto ziemas gaisu," kā brīdinot māte atgādina.

Eju lejā uz jūru.

Vakar visu dienu ir snidzis. Jūrmalu sedz balta sniegu villaine. Tikai pašā ūdens malā viļņi izskalojuši sniegā robus. Tur paveras dzeltena smilts un spoži, krāsaini oļi.

Es nesteidzos. Eju lēnām arvien tālāk un tālāk gar jūras malu. — Saule šodien ir visur — pie debesīm, jūras viļņos, sniegu vālos, priežu galotnēs un kaiju spārnos. Tā žilbina man nekautrīgi, uzbāzīgi acīs, bet nespēj mani ielīksmot.

Aizeju līdz vietai, kur krauja noplok, un divi aizsniguši celiņi ielokās mežā. Neredz nevienas cilvēka iemītas pēdas. — Vai ciema iedzīvotāji būtu atraduši citus ceļus, kā tikt pie kurināmā, vai viņus varbūt baida neizbrienamās kupenas?

Izvēlos ziemeļu virziena ceļu, un brienu pa dziļo sniegu uz tālo meža templi.

Vietvietām stirnu un zaķu pēdas pazīb sniegā, bet pašus dzīvniekus nemanu.

Spoža, zeltaina gaisma laužas caur adataino koku galotnēm un sijājas manās acu skropstās. Gari piesniguši zari glaužas un tinas apkārt. Esmu gandrīz bez elpas, nokļuvusi zaļi baltajās egļu rindās.

Piestājos milzīgai eglei, kuras žuburainie zari met spocīgas ēnas sniegā. Satveru pirkstos kādu nosnigušu zaru un liecu pie sejas. — Ēnas sakustas un šūpojas. Kaisās miksts, balts sniegs — matos, uz lakatiņa, uz pleciem. Garo un smaržo meža reibinošais vīraks. Kā svētnīcā — kā toreiz — manā un Elmāra Alka svētnīcā . . .

Saules zeltainā gaisma pamazām izbāl — saplūst ar spilgti balto, auksto sniegu. Novakare agra un vientuļa iztin pirmos palsos krēslas kamolus egļu rindās.

Es atmostos no domām un sapņiem — no lūgšanām un brienu pa savām sniegā iemītajām pēdām atpakaļ uz jūru.

Rokās man smaržo zaļš egles zariņš un sirdī kvēl gaiša ticība Elmāra Alka, mana Zemgales bruņinieka, likteņa ceļa labajai zvaigznei. —

— . —

Astoņos vakarā nodziest elektrība. Kādu stundu sēžam abas ar māti tumsā un pārmijam pa retam vārdam.

Hāzenfūsa kundze, iedama uz virtuvi ar īsu sveces galu rokā, paveŗ mūsu durvis un vēstī:

„Viss ciems tumsā!"

Manā un mātes īpašumā nav tauku sveces.

Taustoties atklājam gultas. Tumsā izģērbjamies.

Tālā pastaiga spirgtajā ziemas gaisā ir mani patīkami nogurdinājusi. Miegs riešas acīs.

— Nezinu, cik ilgi esmu gulējusi, kad uztrūkstos no neparasta trokšņa. Skan trauksme — griezīgi, spalgi.

Drīz gaisā kļūst dzirdama tāla lidmašīnu rūkoņa. Tā neatvairāmi tuvojas, kļūdama ik brīdi skaļāka, baismīgāka. —

No metalliskās rūkoņas naktī izaug bailes un neatstājas no manis. Dreb mājas sienas neskaitāmo lidmašīnu zemlidojumā pāri Habichtsbergas ciemam.

Uz kurieni dodas ienaidnieka bumbvedēji naktī?

— Lūpās slēpjas mēms jautājums.

Pamazām rūkoņa attālinās un pazūd.

Ārā jūrā bango viļņi. Ass vējš, no ziemeļiem skriedams, iedrebina rūtis.

„Vai tu dzirdēji?" māte iejautājas, jutusi, ka esmu nomodā.

„Jā," atbildu un, izritinājusies no segām, pieeju logam. Paceļu tumšo aizkaru un skatos naktī. —

Pie debesīm spīd spoži zvaigžņu ceļi. — Ceļi bezgala tāli no zemes, no posta, no iznīcības un nāves. — No visa tā, kam mēs cilvēki, dzīves un laimes alkstošie, esam padoti.

Kas staigā zvaigžņu ceļus?

Vai tie, kas atrod? — Vai tikai eņģeļi, dvēseles un gari?

„Ej gultā, Rudīt! Tu saaukstēsies!" no lūkošanās zvaigznēs mani iztraucē mātes balss.

(Turpinājums sekos)

***Rams Gopāls**

ARDHANĀRI PLĪVURS

Veltas Sniķeres dzeja

Šeit plešas nebeidzamā laika
Bezgalīgais krasts,
Smilšu izliekums,
Jūrmala.
Šūpojas atblāzmas,
Pludo virs mirdzumiem,
Jo tavi vārdi atsedz
Redzēto būtībā.
Atklāsmē teiktais
Plaiksnojas, margo
Un zūd,
Nenotveŗami.

Tavi vārdi —
Uzziedējušu dzeju vītne,
Ko valkā neredzamu
Dievs pasaules telpā.
Bārstīti dārgumi,
Dāsni dāvāti,
Liegi jo liegi
Vēju nēsāti,
Viegli kā ziedlapas
Nolaižas laika
Liedaga liekumā.

Glāsaini viļņi
Graujoši viļņi
Uzputo balti,
Smejas un nosedz
Ūdeņu dziļumus,
Dzied un aicina,
Šalc rūgtu dziesmu,
Šalc dzīves dziesmu,
Nē — tikai jūras dziesmu,
Nē — tikai dziesmu,
Nē — tikai TEVI un MANI.

No angļu valodas tulkojusi Velta Sniķere

*Rams Gopāls ir viens no visu laiku izcilākajiem un slavenākajiem indiešu dejotājiem; vairākkārt pārstāvējis Indijas valsti internacionālos mākslas festivālos; ir vairāku grāmatu autors.

Lidija Lideka

FRAGMENTI

Viss, viss ir nīcība,
Pūlis —
Marionetes diegā,
(Atomu laikmeta jaunaudzē!)
Ko rausta klauni
Izkrāsotām sejām,
Un smejas aiz ikdienas
Garlaicības
Slēpušies —

— . —

Šacha spēlē —
Manas vasaras
Ganu dienas!
Aicina tevi padoties
Bez noteikumiem —

— . —

Atskaties bijībā
Laukos vārpas
Jau dzeltē —
Gājputni sasaucas
Un aiznes sev vasaru līdz —

— . —

Vai sirds tava
Apcirkņos smaržīgos
Reiz apburtu ziedu
Vēl glabā?

— . —

Kurā tev atvērās
Senas vasaras
Debesis —

— . —

Vāļājos vasaras vilnī —
Ai, zemes smarža!
Ābola saldumā kožos
Kā tavās lūpās reiz —
Vien neatceros vairs
Cik kodu, cik mīlēju?

Mācītājs
no tauta
dziem ac

Mūs
atbil

MĀCĪTĀJ
STĀSTA

Masu sa
no Latvi
latviešu
ģiska. Z

Māc. J
par pama
remijas
dzīves gai
kurš ir s
bais svēt
tad staigā
radīsit m
Viņš pate
un viņa
šajos gad
lūgšanām
stiem u
„Jūs visu
ve sentēv
pesimists,
nav daud
tīt. Vieni
Latvijā
nisms, v
sur klāte

Ekonom
organiski
Maskava
mus un
vietējas
Propagan
bu. Bet v
jusi, ja
suverēna
līdzināma
ka dzīve
joprojām
150 dol.,
rubļu jeb
rādīt uz
„republik
ļu trūkum
Gan rūp
preču ša
gie preču
kā esam

RELIĢISKĀ DZĪVE

Mācītājs Jānis Šmits dziesmu svētku koŗu koncertā sveicina no tautas Latvijā, klausītāju tūkstošiem ilgi aplaudējot. Daudziem acīs bija asaras.

Mūsu pienākums un atbildība pret tautu Latvijā

MĀCĪTĀJS JĀNIS ŠMITS
STĀSTA PAR APSTĀKĻIEM LATVIJĀ

Masu sapulcē pie Toronto pilsētas nama 3. jūlijā runāja nesen no Latvijas izkļuvušais mācītājs Jānis Šmits. Viņš atzina, ka latviešu tautas problēma īstenībā ir garīga rakstura jeb reliģiska. Zemāk sniedzam māc. J. Šmita runu.

Māc. J. Šmits savai runai par pamatu ņēma pravieša Jeremijas vārdus: „Uzlūkojiet dzīves gaitas ceļus un izpētījiet, kurš ir senlaikos bijis tas labais svētības un laimes ceļš, tad staigājiet pa to, un jūs atradīsit mieru savai dvēselei." Viņš pateicās visiem, kas viņu un viņa ģimeni un arī draudzi šajos gados atbalstījuši ar aizlūgšanām, iestāšanos, parakstiem un demonstrācijām.

„Jūs visus interesē tautas dzīve sentēvu zemē. Es neesmu pesimists, bet man jāsaka, ka nav daudz iepriecinoša ko stāstīt. Vienīgā atzītā ideoloģija Latvijā ir ateistiskais komūnisms, visu dzīvi kontrolā visur klātesošā KGB.

Ekonomiskā ziņā Latvija ir organiski savienota ar Krieviju. Maskava nosaka pamatvirzienus un gandrīz pilnīgi izslēdz vietējas iniciātīvas iespējas. Propagandisti lielās ar attīstību. Bet vai attīstība nebūtu bijusi, ja Latvija būtu palikusi suverēna? Vai Dānija, kas pielīdzināma Latvijai, ir uz zemāka dzīves līmeņa? Vidējā alga joprojām ir ap 100 rubļu jeb 150 dol., bet zemākā tikai 60 rubļu jeb 90 dol. Vai šeit nenorādīt uz to, ka joprojām visā „republikā" ir skaudrs dzīvokļu trūkums, kaut arī ceļ daudz. Gan rūpniecības, gan pārtikas preču šaurā izvēle, un pastāvīgie preču trūkumi ir lietas, pie kā esam pieraduši.

Padomju funkcionāri lielās ar sociālo nodrošinājumu. Tas esot labākais pasaulē. Īstenība tāda, ka vēl ir daudzi, kas saņem pensiju tikai 16 rubļu apmērā, pie kam ne visi saņem arī to. Garīdzniekiem pensijas nepienākas nemaz. Tu vari stāties rindā uz pansionātu — vecu ļaužu mītni. Ja tev nav piederīgo, kam pēc likuma tevi jāuztur, tu varēsi mājot istabā, kuŗā nereti būs 5—20 istabas biedru, daudzi gultas slimnieki, pusapkopti, pusbaŗoti.

Mums ir šķietama „bezmaksas medicīniskā palīdzība" — ārsti, slimnīcas. Īstenībā esam par to samaksājuši no savām algām. Medicīnas tehnika, pat galvenajās slimnīcās Rīgā, novecojusi, apkopšanas dažkārt praktiski nav, slimnieki kopj viens otru, liels zāļu trūkums, trūkst pārsienamo materiālu — saites, vate.

Latvieši ir kultūras tauta, viņi kopj savu kultūru visādos apstākļos. Kultūras dzīvei Latvijā piegriež lielu vērību, jo tieši kultūras devumi ir līdzeklis, ar ko var ietekmēt cilvēku domāšanu. Politiski, ideoloģiski cenzētā, caurcaurīm ateistiska komūnistiski orientēta literātūra un visāda veida māksla audzina un veido komūnistiskās sabiedrības locekļi, pārliecina viņu par pastāvošās iekārtas pārākumu, iznīcina reliģiskās tieksmes dvēselē. No kultūras devumiem apreibušais cilvēks kļūst pašapmierināts un dzīvi vēro caur krāsainiem stikliem. Virtuozi šādu kultūras dzīvi vada attiecīgas ministrijas un komitejas.

Tautieši, šie mērķi ir vērsti arī uz jums! Kultūras sakaru komiteja tiešā KGB pārraudzībā, meklēdama sakarus un mēģinādama jūs apgādāt ar šķietami nevainīgiem kultūras sniegumiem, īstenībā vēlas ietekmēt jūsu domāšanu, uzlikt rožainas acenes skatam uz apspiesto dzimteni, vēlas jūs padarīt neaktīvus augstāku mērķu sasniegšanai. Neaizmirsīsim Raiņa vārdus Zelta zirgā: „Skaistums novērš nost no mērķa." Vai jūs neredzat, ka šī kultūras apmaiņa ir tikai vienvirziena? Vai tautieši Latvijā var saņemt šejienes grāmatas, laikrakstus? Man nav zināms neviens svešuma latviešu ansamblis, kas sniegtu pašizvēlētu programmu latviešiem dzimtenē — Rīgā un provincē. Turēsim acis vaļā un domāsim līdz. Analizēsim.

Ja varas iestādes Latvijā būtu ieinteresētas īstā latviskā un dievbijīgā kultūrā, tad nebūtu rusifikācijas. Ir vesela rinda iestāžu, kur dokumentācija notiek tikai krieviski. Pēdējos gados gandrīz visas skolu grāmatas ir tulkojumi no krievu valodas.

Latvieši, protams, arī mācās — dažādās skolās. Ja tas nemaksā naudu, tad tas maksā kaut ko citu — lai tev durvis būtu atvērtas, ir nozīmīgi būt komjaunietim. No gandrīz automatiskas ierakstīšanas oktobrēnos, t.s. „Ļeņina mazbērnos", tad iestāšanās pionieros un komjaunatnē līdz uzņemšanai partijā atkarīgs daudz.

Lai varētu būt izcilā darbā, t.s. politiskais briedums ir nepieciešams: Neatkarīga politiska domāšana, protams, nav pieļauta, terrora gadi ir iedzīnuši daudzos bailes un bezcerību. Šāda aktīvitāte ir reta, ja tā top atklāta — rezultāti smagi. Pat nepiedalīšanās vēlēšanu izrādē tiek uzskatīta par politisku pārkāpumu, gan nav vairs dzirdēts, ka par to sodītu. Un tomēr — tieši pēdējos gados, jādomā, kopsakarībā ar cilvēku tiesību kustības attīstību ārzemēs un iekšzemē, rodas drosminieki, kas ir ar mieru kaut ko darīt: Latvijas sakanbaltsarkanā karoga parādīšanās grūti pieejamās vietās, nacionāli un pretkomūnistiski saukļi uzkrāsoti uz sienām, skrejlapas, nacionālo organizāciju šūniņu dibināšanās ir pumpuri, kas liecina, ka viss vēl nav nosalis, ka pastāv arī šāda pavasaŗa iespēja. Informācija par Gunāru Rodi un citiem rosina arī vēl citus iestāties pretošanās kustības rindās, kaut ko darīt — kaut vai stihiski, bez sistēmas.

Informācija par nacionālpolitiskām aktīvitātēm rietumos tiek saklausīta ar prieku un modina cerības. Varbūt vēl tiešām nāks atsvabināšana! Dzimtenē priecājās par baltiešiem Ženēvā un Helsinkos, līksmoja par

(Turpinājums 18. lp.)

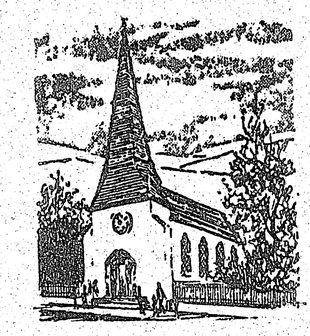

BAZNICU ZINAS

TORONTO

Māc. I. Gaide, 12 Worthington Cresc., Toronto 21, Ont., tālr. 766-8525. Sv. Jāņa draudze, tālr. 421-3327, 200 Balmoral Ave

Vasaras mēnešos draudzes mācītājs sastopams baznīcas kancelejā pirms un pēc dievkalpojumiem. Pārējās dienās pēc iepriekšējas norunas, sazinoties pa tālruni baznīcas gancelejā, mājās vai Saulainē, tālrunis 705-424-1118.

8. jūlijā pl. 7.30 Ceturtdienas vakara dievkalpojums draudzes dievnamā.

11. jūlijā pl. 11.30 Saulaines nometnes atklāšanas dievkalpojums; dievkalpojums dievnamā nenotiks.

18. jūlijā pl. 10.30 no rīta dievkalpojums Saulainē; pl. 7.30 vak. dievkalpojums dievnamā.

25. jūlijā pl. 10.30 no rīta dievkalpojums Saulainē: pl. 7.30 dievnamā.

29. jūlijā pl. 7.30 ceturtdienas vakara dievkalpojums draudzes dievnamā.

1. augustā pl. 10.30 no rīta Saulaines bērnu svētku dievkalpojums. Dievkalpojums dievnamā nenotiks.

8. augustā pl. 10.30 no rīta dievkalpojums Saulainē; pl. 7.30 vak. dievkalpojums dievnamā.

15. augustā pl. 10.30 no rīta dievkalpojums Saulainē; pl. 7.30 vakarā dievkalpojums dievnamā.

22. augustā pl. 10.30 no rīta dievkalpojums Saulainē; pl. 7.30 vak. dievkalpojums dievnamā.

Māc. J. Cālītis, Sv. Andreja draudze, tālr. 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto. Mājā 8 Rolland Road, Toronto, Ont. M4G 1V5. Tālr. 482-5743.

Draudzes mācītājs līdz septembrim nebūs sastopams līdzšinējās darba stundās kancelejā. Mācītāju var satikt katrā laikā iepriekš sazinoties pa tālruni mājā vai Sidrabenē, tālr. 878-4880.

11. jūlijā pl. 5. vak. bērnu nometnes atklāšana Sidrabenē.

18. jūlijā pl. 10 no rīta dievkalpojums.

18. jūlijā pl. 6 vak. dievkalpojums Sidrabenē.

25. jūlijā pl. 11 no rīta Bērnu svētki Sidrabenē.

1. augustā pl. 10 no rīta dievkalpojums.

8. augustā pl. 10 no rīta dievkalpojums

8. augustā pl. 11 no rīta dievkalpojums Sidrabenē.

15. augustā pl. 10 no rīta Sporta svētki Sidrabenē, māc. K. Kuškēvics.

22. augustā pl. 10 no rīta dievkalpojums.

22. augustā pl. 12 dienā bērnu nometnes beigu dievkalpojums Sidrabenē.

29. augustā pl. 6 vak. dievkalpojums.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr., Toronto 16, tel. 757-2739. Toronto Austrumu ev. lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnabas baznīcā. 351 Danforth Avenue.

11. jūlijā pl. 11 dievkalpojums Tālavā.

25. jūlijā pl. 11 dievkalpojums Tālavā.

Māc. E. Ekšteins, 487 Brecidale Avenue, tālr. 782-8570. Baptistu draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 4 pēcp. — Bībeles studijas trešdienās pl. 8 vakarā Walmer Road baptistu dievnamā.

Māc. prāv. Dr. B. Kokins, 100 Sunnyside Avenue, tālr. 533-9456. Toronto katoļu vienības dievkalpojumi notiek Kristus Augšāmcelšanās (lietuviešu) baznīcā, 1021 College Str. Dievkalpojumi katra mēneša otrā svētdienā pl. 1 dienā.

HAMILTONA

Hamiltonas latviešu ev. lut. Kristus draudze, 19 Victoria Avenue South. Māc. K. Kuskevics, 213 East 15th Street, Hamilton, Ont. L9A 4G1; tālrunis 385-9838.

11. jūlijā pl. 10 no rīta dievkalpojums.

18. jūlijā pl. 11 no rīta māc. E. Pavasara kapa krusta iesvētīšana Woodland kapos. Māc. Ā. Čops no Toronto.

MONTREALA

Prāv. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal H4B 2G6 P.Q. Tel. 489-3224. Montrealas latviešu ev. lut. Trisvienības draudze, Sv. Jāņa baznīcā, 4345 Marcil Ave.

11. jūlijā pl. 7 vakarā dievkalpojums baznīcā.

18. jūlijā pl. 7 vakarā dievkalpojums baznīcā.

25. jūlijā pl. 7 vakarā dievkalpojums baznīcā.

1. augustā pl. 11 priekšpusdienā dievkalpojums bērnu vasaŗas nometnē Tērvetē (nometnes atklāšana).

8. augustā pl. 11 priekšpusd. dievkalpojums Tērvetē, pl. 7 vakarā dievkalpojums baznīcā.

14. augustā pl. 6.30 vakarā dievkalpojums Tērvetē (slēgšana).

15. augustā pl. 11 Brīvības cīņu piemiņas dienas dievkalpojums Ezerkalnos.

29. augustā pl. 7 vakarā dievkalpojums baznīcā.

12. septembrī pl. 1.30 pēcp. dievkalpojums baznīcā.

OTAVA

Māc. E. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd., tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā, 400 Sparks ielā.

11. jūlijā pl. 8 vak. dievkalpojums.

Latviešu misijas radio raidījums

„BRĪTIŅŠ AR DIEVU"

Nepārtraukti 21 gadagājumā

Katru svētdienas rītu no pl. 9 — 9.30

Vilnis 1270 AM.

No Niagara WHLD raidītāja

Vadītājs A. Laksmanis, 106 Dorset Rd. Scarborough, Ont.. Tālr. 261-4218.

PRIEKA VĒSTS

Kristīgs latviešu radio raidījums katru svētdienu pl. 2.45 pēcp. no Niagara WHLD raidītāja

Vilnis 1270 AM

Vadītāja Dāvids Miķelsons 60 Stevenson Rd., Rexdale, Ont., tālrunis 749-0882

KLAUSAITIES GARĪGOS RAIDĪJUMUS —

107.7 on TV 29. stacija pl. 11.30 no rīta.

Tuvāka informācija,

760 CLUB, CBN FM radio tel. 889-9126.

DV Klīvlandes apvienības izkārtojumā notika Latviešu dailamatnieku apvienības Austrālijā lietiskās mākslas izstāde. 1. rindā no kreisās: izstādes administrātors S. Beklašovs, L. Beklašova, G. Purēns, E. Riekstiņa, A. Graudiņa, ALA kultūras biroja vadītājs M. Grīns un DV apvienības sarīkojumu nozares vadītājs O. Kubuliņš. 2. rindā: J. Eimanis, R. Āboliņš, J. Zalamans, M Āboliņa, DV apvienības priekšnieks V. Zemesarājs, V. Kubuliņa, I. Birzē, A. Pļavinska, V.Zalamane un M. Grīna

DV globālās meistarsacīkstes šaušanā

DV globālās neklātienes meistarsacīkstēs 1975. g. piedalījās no ASV 39, Austrālijas 39, Zviedrijas 10 un Anglijas 3, pavisam 91 dalībnieks. Līdz rezultātu izvērtēšanas dienai tiesnešu kollēģijai (J. Masulāns, O. Beimanis, J. Eizenbergs) nebija iesniegti Kanadas DV sacensību rezultāti. Iesniegumus tiesnešu kollēģija izvērtēja šādi: A. Vispārējā dāmu klasē iespējamo punktu skaits 200. Pavisam 4 dalībnieces. 1. v. A. Šulca (161 p.), 2. v. V. Thomasa (180), 3. v. S. Kalniņa (177), visas Austrālijā 4. v. L. Kalmane (143) — ASV. B. Jaunatnes klasē (līdz 15 gadiem). Iesp. 100 punkti. Pavisam 28 dalībnieki. 1. v. E. Strautnieks (97), 2. v. S. Linde (95), abi Austrālijā. 3. v. V. Lenšs (94) — ASV. C. Jaunatnes klasē (15 — 18 gadiem) Iespējami 200 punkti. Pavisam 15 dalībnieki. 1. v. R. Kalns (167) — Austrālija, 2. v. A. Elksnis (167) — ASV, 3. v. M. Namatēvs (149) — ASV. D. Vispārējā strēlnieku klasē (18 — 50 gadiem). Iespējami 600 punkti. Pavisam 20 dalībnieki. 1. v. A. Eglīte (536), 2. v. M. Kalniņš (528), 3. v. H. Pērkons (518) — visi ASV.

E. Senioru klasē (vecāki par gadiem). Iespējami 600 punkti. Pavisam 24 dalībnieki. 1. v. V. Lenšs (518) — ASV, 2. v. A. Radelis (504) — Zviedrija, 3. v. E. Krauze (499) — Anglija.

Komandu rezultāti. Iespējami 2400 punkti. 1. v. Austrālija (1992) — J. Mikolajs, S. Kalniņš, V. Thomas, G. Malčanovs, 2. v. ASV (1933) — M. Kalniņš, Ž. Butkus, V. Zālītis, A. Tabaks. Visi no Milvokiem.

3. v. Zviedrija (1889) — A. Radelis, E. Andersons, A. Jurjaks, P. Kalniņš. 4. v. ASV (1854) — H. Pērkons, A. Krūmiņš, A. Lubavs, A. Ķirsis. Visi no Demoinas. 5. v. ASV (1765) — A. Kalmanis, L. Skrupšķelis, A. Minka, V. Rinka. Visi no Kalamazū. 6. v. ASV (1515) — V. Abrāms, E. Stūrmanis, N. Rītiņš, P. Tūlis. Visi no Filadelfijas.

Labākajiem šāvējiem tika piešķirtas balvas — Austrālijā 18, ASV — 17, Zviedrijā — 6, Anglijā — 1, pavisam 42. Balvu sagādē bija ziedojuši DV CV, DV Zviedrijā valde, DV Austrālijā valde, Ž. Butkus, O. Beimanis un vēl citi. O. Beimaņa dāvāto mūžīgi ceļojošo Zemgales kausu izcīnīja A. Eglīte no DV ASV Linkolnā apvienības.

Globālo sacīkšu vadītājs un DV CV sporta nozares referents J. Eizenbergs izsaka pateicību balvu ziedotājiem un visiem sacīkšu dalībniekiem, kas piedalījās kopējā vienībā, kā arī aicina 1976. g. piedalīties vēl jo kuplākā skaitā. V. T.

Kas un kā . . .

(Turpinājums no 2. lp.)

iznīcināšanu Pad. savienībā. Tas prasīs labu faktuālu informācijas darbu.

Mums visiem līdzekļiem jācenšas samazināt latviešu tautas izolāciju Latvijā pret rietumiem. Tauta Latvijā būs izšķirīgs faktors tās pastāvēšanā un zemes atbrīvošanā. Tāpēc tai vajadzēs apzinīgus, informētus un pārliecinātus sekotājus. Lai tauta Latvijā un tās daļa rietumos varētu sadarboties kā vienība, mums jau tagad jāuztur saprašanās dialogs. To panāksim tikai ar personiskiem kontaktiem. Nekas nespēj aizstāt mūsu pašu tiešu darbu. Nekādas deklarācijas un vēstules mums nepalīdzēs, ja mēs baidīsimies no tiešas konfrontācijas ar ienaidnieku, lai pārliecinātu kā napspiestās tautas, tā arī rietumu vērotājus par brīvības iespēju.

Mūsu skaits gan ir mazs, bet mūsu līdzekļi sāk augt Latvijas brīvības fondā. Mums jāliek ienaidniekam pretī mūsu idejiskais stiprums, vienotība, laba organizācija un spēku koncentrēšana izšķirīgos un nozīmīgos pasākumos. Dažādos laikos un vietās jādarbojas dažādos veidos.

Jāizvērtē latviešu tautas situācija un jāizveido darbības stratēģija un plāni. Tie nešaubīgi prasīs nākotnē vairāk darba, līdzekļu un uzupurēšanos. Galvenais, tie prasīs lielāku savstarpēju atklātību, uzticēšanos un radīs arī riskus. Mums jāsāk no kopējas apziņas, ka latvieši grib savai tautai brīvību. Mums jāsaprot, ka var būt dažādi līdzekļi un veidi, kā mēģināt brīvības mērķi sasniegt. Par līdzekļiem jādebatē bez skaldīšanās. Par mērķi — brīvu Latviju — mēs esam vienprātīgi!

Šķērsām citiem raksta „VĒSTNESIS".

Ja gribat gūt neparastu, bet patiesu ieskatu sabiedriskajā, politiskajā un mākslas dzīvē, lasiet

„Vēstnesi" un „Apvāršņus"

Redaktori:

Olģerts Liepiņš, Osvalds Akmentiņš, Eduards Keišs

Gada abonements: „Vēstnesim" 12 dol., „Apvāršņiem" 6 dol.

Adrese: O. Liepiņš 755 Tremont Street, Boston, Ma. 02118, U.S.A.

ŅUJORKA

Tautas sēru dienu Ņujorkā atzīmēja ar dievkalpojumiem un diviem garīgiem koncertiem. Bruklinā Betlemes baznīcā pēc māc. R. Zariņa svētbrīža Filadelfijas ansamblis Melodija astoņu meiteņu sastāvā nodziedāja 8 dziesmas mūzikālās vadītājas Guntas Plostnieces vadībā, pie ērģelēm Ilze Akerberga., kas atskaņoja arī vienu ērģeļu solo. Dievkalpojumā piedalījās Ņujorkas organizāciju padomes un DV ar karogiem.

Mūsu pienākums . . .

(Turpinājums no 15. lp.)

latviešu panākumiem Austrālijā. Daudzi gadaida vēl aktīvāku rīcību un pārmet tautiešiem rietumos pasīvitāti cīņā par valdību ieinteresēšanu mūsu lietās. Te jāpiebilst, ka zināmas cerības, kas tika liktas uz Helsinku vienošanos, sevi neattaisnoja. Joprojām nav uzlabojumu cilvēku tiesību jautājumos, piemēram, izceļošanas tiesību realizēšamā. Spilgts piemērs te ir Brūģeļu ģimene. Viņi ir kļuvuši par rotaļlietu valsts drošības organu rokās. Februārī viņiem lika izbraukt no Pad. savienības kopā ar mani, aprīļa beigās, kad jau bija tilti aiz muguras aizcirsti, tomēr atteica. Pēc viena mēneša bada streika maijā jaunos Brūverus aizveda uz KGB, draudēja ar psichiatrisko slimnīcu, tagad sola atļaut izbraukt pēc kāda laika.

Vissvarīgākais moments tautas dzīvē ir reliģija. Diemžēl, latviešu tautas reliģiskā dzīve ir bēdīgā stāvoklī. Manuprāt fakts, ka latviešu ticība Dievam bija vairāk nacionāla nekā pārnacionāla, veicināja baznīcas sagrāvi. Starp daiņu Dieviņu un visspēcīgo Dievu ir starpība! Un tomēr, pateicoties Dieva žēlastībai, neņemot vērā grūtības, Latvijā ir Kristus baznīca vairākām konfesijām. Pad. savienības politika reliģijas lietās ir ļoti viltīga — izveidodama sev pakļāvīgus reliģiskus centrus, tos izmantodama propagandas nolūkos — gan caur publikācijām, gan baznīcu galvu un garīdznieku vizītēm ārzemēs, reizē tā arī vēršas pret kādu iespējamu reliģijas ietekmes pieaugšanu, pret jaunatnes pievēršanos Kristum. Aiz oficiālās pseudobrīvības muguras top izdarīta ticīgo apspiešana, ierobežošana, garīdznieku u.c. baznīcas darbinieku kadru pārraudzība. Nevēlamiem darbiniekiem atņem reģistrācijas apliecību. Tā, piem., 1973. gada novembrī uz vienu gadu reģistrācijas dokumentu atņēma Jaunjelgavas baptistu draudzes sludinātājam Gunāram Lagzdiņam, bet vēl joprojām dokuments nav atdots, kaut gan šai lietā iestājās draudze un viņš pats meklēja taisnību Maskavā.

Ar prieku varu redzēt, ka pēdējos pāris gados tomēr notikusi zināmas jaunatnes daļas ieinteresēšanās un pievēršanās ticībai. Joprojām šai kustībai ir tieksme augt. Slava Dievam!

Ar reliģisko dzīvi cieši saistīts tautas morālais stāvoklis. Alkoholisms Latvijā sasniedzis fantastiskus apmērus. Dzer vīri, sievas, jaunatne, pat bērni. Laulību dzīves nenoturība, šķiršanās, izlaidība, venēriskās slimības ir pašreiz Latvijas nacionālā nelaime. Netaisnība, zagšana, meli ir kļuvuši par otru dabu daudziem ļaudīm.

Mīļie tautas brāļi, māsas! Latvju tautas organisms ir slims, iekšēji sadalīts, dezinformēts, dezorientēts. To mums jāpatur prātā pastāvīgi, arī tad, kad svētkus svinam un svētku līksme it kā novērš uzmanību no lielajām problēmām.

Latviešu emigrācijas jeb trimdas sabiedrībai ir pienākums un atbildība pret savu tautu.

Kas var palīdzēt, kas jādara? Latviešu tautas problēma īstenībā ir garīga rakstura jeb reliģiska problēma. No šāda viedokļa tā risināma.

1) Nepieciešama reliģijas atdzimšana jeb garīgā atmoda. Tā nepieciešama šeit un dzimtenē. Dieva lūgšanai ir nepārvērtējama nozīme.

2) Nemot par pamatu Dieva vārdu un nemainīgo kristīgo ētiku, jārūpējas par tautas morāles līmeņa celšanu šeit un dzimtenē. Tikai augstas morāles cilvēkus Dievs var lietot augsta mērķa sasniegšanai. Latviešiem vajadzīgi ne tikai darbinieki un patrioti, bet personības.

Šeit es vēlos pieminēt tādu vīru kā Gandiju. Bez izredzēm uz panākumiem viņš uzsāka savu cīņu — taisnības cīņu, bija gatavs ciest taisnības dēļ un pēc daudz cīņām piedzīvoja panākumus savas tautas labā. Viņa spārnotie vārdi — Piepildīsim cietumus — ir atkārtošanas vērti, un beidzot —

3) Nepieciešams latviešu politiskās aktīvitātes kāpinājums. Aktīvi jāatbalsta katra laba godīga akcija tautas interesēs. Jāuzsver un jāprasa, lai Pad. savienība pilda savas saistības, ko uzņēmusies Helsinkos, kā arī vispārējo cilvēka tiesību deklarāciju. Jāraksta Brūveru lietā — tas nekaitē.

Komūnisms, ar kuŗu ir jācīnās katram godīgam cilvēkam, bet īpaši kristietim, ir nopietni ņemama reālitāte. Tā ir sistēma ar sātaniskiem pamatiem. Tā var izlikties par gaismas eņģeli, bet īstenībā ir tumsība. Pēdējā laikā ir ar dokumentiem pierādīts, ka Markss ir bijis apzinīgs sātana pielūdzējs. Komūnisms var pielāgoties, būt plastisks, bet īstenībā tā ir taktika, lai gūtu panākumus un pēc tam ieviestu asiņainu inkviziciju.

Maldās tie, kas meklē vienādību jeb līdzību starp komūnismu un kristietību. Kristietības pamatvārds ir mīlestība, komūnisma — naids.

Mēs dzīvojam kopējā pasaules ēkā, kas aizdegusies sarkanās liesmās. Ja gulēsim, sapņosim — drīz būs par vēlu. Modīsimies un glābsim, ko varam glābt.

Lai Dievs mums uz to palīdz!

A. K.

Pateicība

Paldies nepazīstamai personai par mana aizmirstā foto aparāta atrašanu svētdienas vakarā Four Season viesnīcas kafeterijā Toronto un nodošanu vadības rokās. Paldies Mežuļa kungam par tālāko izkārtojumu.

A. Vītols Torōnto